

Lausunto 28/2025 Euroopan komission luonnoksesta asetuksen (EU) 2016/679 mukaiseksi täytäntöönpanopäätökseksi Brasilian henkilötietojen suojan riittävästä tasosta

Versio 1.0

Hyväksytty 4. marraskuuta 2025

Translations proofread by EDPB Members.

This language version has not yet been proofread.

Tiivistelmä

Euroopan komissio aloitti 5. syyskuuta 2025 prosessin, jonka tavoitteena on hyväksyä luonnos täytäntöönpanopäätökseksi, jäljempänä 'päättösluonnos', Brasilian liittotasavallan, jäljempänä 'Brasilia', tarjoaman henkilötietojen suojan riittävästä tasosta.

Komissio pyysi 5. syyskuuta 2025 lausuntoa Euroopan tietosuojaneuvostolta, jäljempänä 'tietosuojaneuvosto'. Tietosuojaneuvoston arviointi Brasilian tarjoaman tietosuojan tason riittävydestä on tehty itse päättösluonnoksen tarkastelun ja Brasilian viranomaisten virallisilla verkkosivuilla julkisesti saatavilla olevien asiakirjojen analyysin perusteella.

Tietosuojaneuvosto keskittyi arvioimaan sekä päättösluonnoksen yleisiä yleisen tietosuojasetuksen¹ näkökohtia että viranomaisten pääsyä ETA:sta siirrettyihin henkilötietoihin lainvalvonnan ja kansallisen turvallisuuden perusteella, mukaan lukien yksilöiden käytettävissä olevat oikeussuojakeinot ETA:ssa. Tietosuojaneuvosto arvioi myös, ovatko Brasilian oikeudellisen kehyksen mukaiset suojatoimet käytössä ja ovatko ne tehokkaita.

Tietosuojaneuvosto on käyttänyt tässä työssä pääasiallisena viitekehyksenä 29 artiklan mukaisen tietosuojatyöryhmän 28. marraskuuta 2017 hyväksymiä tietosuojan riittävyyden viitearvoja², jotka tietosuojaneuvosto on viimeksi tarkistanut ja hyväksynyt 6. helmikuuta 2018, ja tiedustelua koskevista eurooppalaisista olennaisista takeista annettuja tietosuojaneuvoston suosituksia 2/2020.

Tietosuojaneuvosto panee tyytyväisenä merkille, että tietosuojakehyksessä, erityisesti Brasilian yleisessä tietosuojalaissa, yhdessä presidentin asetusten ja Brasilian tietosuojaviranomaisen ANPD:n (Agencia Nacional de Proteção de Dados) antamien sitovien määräysten kanssa, vahvistetaan vaatimuksia (jotka koskevat muun muassa periaatteita, rekisteröityjen oikeuksia, siirtoja, valvontaa ja muutoksenhakua), jotka ovat keskeisiltä osiltaan yhdenmukaisia yleisen tietosuojasetuksen ja Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön kanssa.

Tietosuojaneuvosto totesi myös, että komission olisi päättösluonnoksessa selvennettävä tiettyjä Brasilian oikeudellisen kehyksen näkökohtia ja seurattava tiiviisti kehyksen kehitystä.

Osoitusvelvollisuuden periaatteen ja tietosuojaa koskevan vaikutustenarvioinnin vaatimusten osalta tietosuojaneuvosto pitää tärkeänä veloitetta toteuttaa tietosuojaa koskeva vaikutustenarviointi tapauksissa, joissa käsittely voisi aiheuttaa korkean riskin luonnollisten henkilöiden oikeuksille ja vapauksille, ja että tietosuojaa koskeva vaikutustenarviointi kattaa käsittelyn tarpeellisuuden ja oikeasuhteisuuden arvioinnin. Sen vuoksi tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota seuraamaan näiden vaatimusten käytännön täytäntöönpanoa.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta.

² 29 artiklan mukainen tietosuojatyöryhmä, WP 254 rev.01, hyväksytty 28. marraskuuta 2017 sellaisena kuin se on viimeksi tarkistettuna ja hyväksyttynä 6. helmikuuta 2018, Euroopan tietosuojaneuvoston hyväksymä asiakirja.

Yleisessä tietosuojalaissa rajoitetaan tietyissä tapauksissa tietojen antamista rekisteröidyille tai valvontaviranomaiselle liikesalaisuuden perusteella. Kun otetaan huomioon läpinäkyvyyttä koskevien vaatimusten merkitys rekisteröityjen mahdollisuudelle valvoa, miten heidän tietojaan käsitellään, ja tärkeät velvoitteet tehdä yhteistyötä valvontaviranomaisen kanssa erityisesti sen valvontatehtäviä varten tarvittavien tietojen toimittamiseksi, tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota seuraamaan näiden rajoitusten täytäntöönpanoa käytännössä, jotta voidaan ymmärtää paremmin niiden mahdollisia vaikutuksia oikeuteen saada ilmoitus tietojenkäsittelystä ja pääsy tietoihin sekä ANPD:n valtuuksiin.

Edelleen siirtämistä koskevien sääntöjen osalta tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota selventämään päätösluonnoksessa, voidaanko siirtoja toteuttaa yleisen tietosuojasetuksen 49 artiklaa vastaavin edellytyksin vain poikkeuksellisissa olosuhteissa, joissa muita siirtovälineitä ei voida käyttää. Komissiota pyydetään myös selventämään, ilmoitetaanko rekisteröidyille seuraavista seikoista: siirron mahdolliset riskit, kun siirto perustuu heidän suostumukseensa, ja siirron olosuhteet (siirron kesto ja tarkoitus, kohdemaat, asianomaisten osapuolten velvollisuudet, rekisteröityjen oikeudet ja keinot käyttää näitä oikeuksia) käytetystä siirtovälineestä riippumatta.

Lisäksi tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota tarkentamaan henkilötietojen ja yksityisyyden suojaa käsittelevän kansallisen neuvoston tehtäviä ja sen vuorovaikutusta ANPD:n kanssa.

Siltä osin kuin on kyse Brasilian viranomaisten pääsystä Brasilian rekisterinpitäjille ja henkilötietojen käsittelijöille siirrettyihin henkilötietoihin ja niiden käytöstä lainvalvontaan ja kansalliseen turvallisuuteen liittyviä tarkoituksia varten, tietosuojaneuvosto toteaa, että yleistä tietosuojalakia ei sovelleta tietojen käsittelyyn, jota suoritetaan *yksinomaan* yleisen turvallisuuden, kansallisen puolustuksen, valtion turvallisuuden tai rikosten tutkinnan ja syytteen esittämisen tarkoituksiin. Samalla tietosuojaneuvosto panee tyytyväisenä merkille, että Brasilian liittotasavallan korkein oikeus on oikeuskäytännössään tulkinnut yleistä tietosuojalakia tavalla, joka laajentaa sen osittaista sovellettavuutta rikostutkintaa ja yleisen järjestyksen ylläpitämistä varten suoritettavaan henkilötietojen käsittelyyn.

Tämän perusteella se kehottaa komissiota vielä arvioimaan ja selventämään päätösluonnoksessa yleisen tietosuojalain sovellettavuutta tapauksissa, joissa henkilötietoja käsitellään lainvalvontatarkoituksiin, mukaan lukien ANPD:n tutkintavaltuudet ja korjaavat valtuudet lainvalvontaviranomaisiin nähden, sekä ottamaan tarkoin huomioon asiaan liittyvän kehityksen osana seurantavelvoitettaan.

Ottaen huomioon, että osavaltioille annetaan laaja harkintavalta kansallista turvallisuutta koskevien kysymysten määrittelyssä, mikä mahdollistaa kansallista turvallisuutta koskevat poikkeukset henkilötietojen käsittelyssä, tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota kuvailemaan ja selittämään tarkemmin päätösluonnoksessa Brasilian lainsäädännön mukaista kansallisen turvallisuuden käsitettä. Tähän liittyen tietosuojaneuvosto pyytää komissiota selventämään, miten kansallisen turvallisuuden vuoksi annetut poikkeukset yleisestä tietosuojalasta liittyvät tietojen keräämiseen ja jakamiseen julkisyhteisöjen välillä Brasilian tiedustelujärjestelmässä (SISBIN).

Sisällysluettelo

1. JOHDANTO	5
2. YLEISET TIETOSUOJANÄKÖKOHDAT	6
2.1 Osoitusvelvollisuus ja tietojen hallinta	6
2.2 Soveltamisala ja määritelmät.....	7
2.2.1 Yleisen tietosuojalain aineellinen ja alueellinen soveltamisala.....	7
2.2.2 Määritelmät.....	8
2.3 Tietosuojaperiaatteet ja oikeusperusteet.....	8
2.3.1 Käsittelyn periaatteet	8
2.3.2 Turvatoimet ja tietoturvaloukkaukset	10
2.3.3 Käsittelyn lainmukaisuus.....	11
2.4 Yksilön oikeudet	11
2.5 Henkilötietojen edelleen siirtämistä koskevat rajoitukset.....	12
2.6 Menettelytavat ja täytäntöönpanovälineet	14
2.6.1 Riippumaton valvonta	14
2.6.2 Muutoksenhaku.....	15
2.6.3 Seuraamukset.....	16
3. VIRANOMAISTEN PÄÄSY EUROOPAN UNIONISTA BRASILIAAN SIIRRETTYIHIN HENKILÖTIETOIHIN JA NÄIDEN TIETOJEN KÄYTTÖ	16
3.1 Brasilian viranomaisten pääsy tietoihin ja tietojen käyttö lainvalvontatarkoituksiin 17	
3.1.1 Lainvalvonnan oikeudellinen kehys	17
3.1.2 Tarpeellisuus ja oikeasuhteisuus	18
3.1.3 Tietojen myöhempi käyttö ja niiden edelleen siirtäminen.....	19
3.1.4 Valvonta ja muutoksenhaku.....	20
3.2 Brasilian viranomaisten pääsy tietoihin ja niiden käyttö kansalliseen turvallisuuteen liittyviin tarkoituksiin	21
3.2.1 Yleisen tietosuojanlain 4 §:n III momentin poikkeuksen soveltamisala ja sen sovellettavuus valtion turvallisuuteen kohdistuviin rikoksiin.....	21
3.2.2 Kansallisen turvallisuuden oikeudellinen kehys.....	22
3.2.3 Henkilötietojen edelleen siirtäminen ja kansainväliset sopimukset.....	24
3.2.4 Valvonta ja muutoksenhaku.....	25
4. PÄÄTÖSLUONNOKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO JA SEURANTA	26

Euroopan tietosuojaneuvosto, joka

ottaa huomioon luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta 27 päivänä huhtikuuta 2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679, jäljempänä 'yleinen tietosuoja-asetus', 70 artiklan 1 kohdan s alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta, jäljempänä 'ETA', tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen liitteen XI ja pöytäkirjan 37, sellaisina kuin ne ovat muutettuina 6 päivänä heinäkuuta 2018 annetulla ETA:n sekakomitean päätöksellä N:o 154/2018³,

ottaa huomioon työjärjestyksensä 12 ja 22 artiklan,

ON HYVÄKSYNYT SEURAAVAN LAUSUNNON:

³ Viittauksilla "jäsenvaltioihin" tarkoitetaan tässä lausunnossa ETA:n jäsenvaltioita.

1. JOHDANTO

- (1) Yleisen tietosuojasetuksen V luvussa vahvistetaan edellytykset henkilötietojen siirroille kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle. Henkilötietoja voidaan siirtää komission tekemän tietosuojan riittävyyttä koskevan päätöksen perusteella (yleisen tietosuojasetuksen 45 artikla) tai, jos tällaista tietosuojan riittävyyttä koskevaa päätöstä ei ole tehty, jos rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä tarjoaa asianmukaiset suojatoimet, mukaan lukien rekisteröidyn täytäntöönpanokelpoiset oikeudet ja oikeussuojakeinot (yleisen tietosuojasetuksen 46 artikla). Jos tietosuojan riittävyyttä koskevaa päätöstä tai asianmukaisia suojatoimia ei ole, siirto tai siirtojen sarja kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle voidaan toteuttaa vain tietyin edellytyksin (yleisen tietosuojasetuksen 49 artikla).
- (2) Tietosuojaneuvosto muistuttaa, että tietosuojan riittävyyttä koskevissa päätöksissä tunnustetaan ETA:sta kolmansiin maihin tai kansainvälisiin järjestöihin siirrettyjen henkilötietojen jatkuva suoja ja että ne ovat vankka siirtoväline, jolla varmistetaan rekisteröidyn oikeuksien turvaaminen, kun tietoja siirretään ETA:n ulkopuolelle. Tietosuojan riittävyyden viitetietojen⁴ ja Euroopan unionin tuomioistuimen asiaa koskevan oikeuskäytännön⁵ mukaan on niin, että vaikka kolmannen maan ei tarvitse tarjota samantasoista suojaa kuin EU:n oikeusjärestyksessä taataan, yleisen tietosuojasetuksen 45 artiklan 1 kohdassa oleva ilmaisu ”riittävän tietosuojan taso” on luettuna perusoikeuskirjan perusteella ymmärrettävä siten, että siinä edellytetään, että kyseinen kolmas maa tosiasiallisesti varmistaa kansallisen lainsäädäntönsä tai kansainvälisten sitoumustensa johdosta perusoikeuksien ja -vapauksien suojan tason, joka vastaa olennaisilta osin EU:ssa taattua suojan tasoa.
- (3) Brasilia on 26 osavaltiosta ja yhdestä liittovaltiopiiristä koostuva liittotasavalta, kuten liittotasavallan perustuslaissa⁶, jäljempänä ’perustuslaki’, vahvistetaan. Brasilian osavaltioilla on myös omat perustuslakinsa, jotka eivät saa olla ristiriidassa liittotasavallan perustuslain kanssa. Yksityisyyttä ja tietosuojaa suojellaan perustuslaissa perusoikeuksina (perustuslain 5 §:n X, XII ja LXXIX momentti)⁷, ja perustuslakituomioistuin tunnustaa ne kaikille henkilöille, myös ulkomaalaisille, riippumatta siitä, asuvatko he Brasiliassa⁸ vai eivät.
- (4) Tärkein tietosuojaa koskeva säädös on yleinen tietosuojalaki (Lei Geral de Proteção de Dados, 14. elokuuta 2018 annettu laki nro 13.709, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 25. lokakuuta 2022 annetulla lailla nro 14.460). Yleistä tietosuojalakia täydennetään sitovilla asetuksilla (26. elokuuta 2020 annettu presidentin asetus nro 10.474 ja 30. lokakuuta 2023 annettu presidentin asetus nro 11.758), jotka ovat oikeudellisesti sitovia ja täytäntöönpanokelpoisia.⁹
- (5) Yleisen tietosuojalain lisäksi Brasilian tietosuojakehykseen kuuluu Brasilian tietosuojaviranomaisen ANPD:n (Agencia Nacional de Proteção de Dados) antamia sitovia

⁴ 29 artiklan mukainen tietosuojatyöryhmä, WP 254 rev.01, hyväksytty 28. marraskuuta 2017 sellaisena kuin se on viimeksi tarkistettuna ja hyväksyttynä 6. helmikuuta 2018, Euroopan tietosuojaneuvoston hyväksymä asiakirja, 3 luvun C kohta.

⁵ Unionin tuomioistuimen tuomio 6.10.2015, Maximilian Schrems v. Data Protection Commissioner, C-362/14, jäljempänä ’asiassa Schrems annettu tuomio’, ja unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 3.9.2025, Philippe Latombe v. Euroopan komissio, T-553/23, jäljempänä ’asiassa Latombe annettu tuomio’.

⁶ Ks. päätösluonnoksen johdanto-osan 7 kappale.

⁷ Ks. päätösluonnoksen johdanto-osan 8 kappale.

⁸ Ks. päätösluonnoksen johdanto-osan 9 kappale.

⁹ Ks. päätösluonnoksen johdanto-osan 11 ja 12 kappale.

määräyksiä¹⁰. Määräyksissä määrätään yleisen tietosuojalain tulkintaa ja soveltamista koskevista lisäsäännöistä.¹¹ Näitä ovat esimerkiksi hallinnollisten seuraamusten soveltamisesta 24. helmikuuta 2024 annettu määräys nro 4, tietoturvapoikkeamien ilmoittamisesta 24. huhtikuuta 2024 annettu määräys nro 15, jäljempänä 'tietoturvapoikkeamien ilmoittamista koskeva määräys', henkilötietojen kansainvälisestä siirrosta 23. lokakuuta 2024 annettu määräys nro 19, jäljempänä 'tietojen siirtoa koskeva määräys', yleisen tietosuojalain soveltamisesta pieniin ja keskisuuriin yrityksiin 27. tammikuuta 2022 annettu määräys nro 2 ja tietosuojavastaavan tehtävästä 15. heinäkuuta 2024 annettu määräys nro 18, jäljempänä 'tietosuojavastaavaa koskeva määräys'.

- (6) Tietosuojaneuvosto on tyytyväinen siihen, että oikeus yksityisyyteen ja tietosuojaan tunnustetaan perustuslaissa perusoikeuksiksi, jotka pannaan edelleen täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä. Lisäksi tietosuojaneuvosto panee tyytyväisenä merkille Brasilian tekemät kansainväliset sitoumukset.¹²
- (7) Tietosuojaneuvosto toteaa, että asetuksen (EU) 2018/1725¹³ 47 ja 94 artiklan nojalla Euroopan unionin toimielimet, elimet ja laitokset voivat siirtää henkilötietoja ilman erillistä lupaa kolmanteen maahan, kolmannen maan alueelle, tietylle sektorille tai kansainväliselle järjestölle, jonka komissio on tunnustanut asetuksen (EU) 2016/679 45 artiklan 3 kohdan nojalla varmistavan tietosuojan riittävän tason edellyttäen, että henkilötiedot siirretään ainoastaan rekisterinpitäjän toimivaltaan kuuluvien tehtävien suorittamiseksi. Tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota muistuttamaan tästä oikeudellisesta mahdollisuudesta päätösluonnoksen johdanto-osan kappaleissa.

2. YLEISET TIETOSUOJANÄKÖKOHDAT

2.1 Osoitusvelvollisuus ja tietojen hallinta

- (8) Yleisessä tietosuojalaissa säädetään osoitusvelvollisuuden periaatteesta, joka on yksi henkilötietojen käsittelyyn sovellettavista yleisistä periaatteista. Sen mukaan rekisterinpitäjien ja henkilötietojen käsittelijöiden¹⁴ on toteutettava asianmukaiset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet, jotta ne voivat tehokkaasti noudattaa tietosuojavelvoitteitaan, ja niiden on voitava osoittaa, että velvoitteita noudatetaan, muun muassa toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle (yleisen tietosuojalain 46 §). Tietosuojaneuvosto toteaa, että tällaisia toimenpiteitä ovat tietosuojavastaavan nimittäminen (yleisen tietosuojalain 41 §), jota tarkennetaan ANPD:n tietosuojavastaavaa koskevassa määräyksessä, tietosuoja koskeva vaikutustenarviointi (yleisen tietosuojalain 38 §) sekä selosteen pitäminen tietojenkäsittelytoimista (yleisen tietosuojalain 37 §). Lisäksi yleisessä tietosuojalaissa todetaan, että rekisterinpitäjät ja henkilötietojen käsittelijät voivat laatia sisäisiä sääntöjä hyviä käytäntöjä ja hallintomalleja varten, mukaan lukien koulutustoimia, sisäistä valvontamekanismeja ja riskien vähentämistä koskevat suunnitelmat (yleisen tietosuojalain 50

¹⁰ Kaikki ANPD:n antamat sitovat määräykset ovat saatavilla seuraavassa osoitteessa: https://www.gov.br/anpd/pt-br/acao-informacao/institucional/atos-normativos/regulamentacoes_anpd.

¹¹ Ks. päätösluonnoksen johdanto-osan 13 kappale.

¹² Ks. päätösluonnoksen johdanto-osan 8–10 kappale.

¹³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2018/1725, annettu 23 päivänä lokakuuta 2018, luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta (EU:n tietosuoja-asetus) (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 39).

¹⁴ Yleisen tietosuojalain 5 §:n IX momentissa tarkoitettus käsittelystä vastaavat tahot.

§). Tietosuojaneuvosto panee tyytyväisenä merkille, että tällaiset välineet ovat samankaltaisia kuin yleisessä tietosuoja-asetuksessa säädetty välineet osoitusvelvollisuuden periaatteen täytäntöönpanemiseksi, ja se suhtautuu myönteisesti tällaiseen läheiseen yhdenmukaisuuteen.

- (9) Tietosuojaneuvosto toteaa, että tietosuojaa koskevan vaikutustenarvioinnin osalta yleinen tietosuojalaki ei sisällä selkeää velvoitetta tehdä tietosuojaa koskevaa vaikutustenarviointia tapauksissa, joissa käsittely voisi aiheuttaa korkean riskin luonnollisten henkilöiden oikeuksille ja vapauksille, vaan siinä viitataan ainoastaan ANPD:n mahdolliseen pyyntöön. Tältä osin tietosuojaneuvosto toteaa, että ANPD suosittelee tietosuojaa koskevaan vaikutustenarviointiin liittyvissä usein kysytyissä kysymyksissä ¹⁵ tietosuojaa koskevan vaikutustenarvioinnin tekemistä, jos käsittelytoimi voi aiheuttaa korkean riskin. Yleisessä tietosuojalaissa ei myöskään nimenomaisesti sisällytetä tarpeellisuuden ja oikeasuhteisuuden arviointia tietosuojaa koskevan vaikutustenarvioinnin soveltamisalaan. Tietosuojaa koskevaan vaikutustenarviointiin liittyvissä usein kysytyissä kysymyksissä suositellaan kuitenkin, että rekisterinpitäjät ja henkilötietojen käsittelijät arvioivat tietosuojaa koskevissa vaikutustenarvioinneissaan käsittelyn tarpeellisuutta ja oikeasuhteisuutta.
- (10) Tätä taustaa vasten tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota seuraamaan näiden vaatimusten käytännön täytäntöönpanoa sen todentamiseksi, että tietosuojaa koskeva vaikutustenarviointi tehdään, kun käsittely voi aiheuttaa korkean riskin luonnollisten henkilöiden oikeuksille ja vapauksille ja että myös käsittelytoimien tarpeellisuuden ja oikeasuhteisuuden arviointi sisällytetään tietosuojaa koskeviin vaikutustenarviointeihin.

2.2 Soveltamisala ja määritelmät

- (11) Tietosuojan riittävyyden viitetietojen 3 luvussa käsitellään sisältöä koskevia periaatteita, ja siinä viitataan tietosuojan peruskäsitteisiin ja -periaatteisiin. Kolmannen maan tai kansainvälisen järjestön järjestelmän on sisällettävä tällaiset peruskäsitteet ja -periaatteet, jotta voidaan varmistaa, että henkilötietojen suojan taso vastaa olennaisilta osin EU:n lainsäädännössä taattua tasoa. Niiden ei tarvitse täysin vastata yleisen tietosuoja-asetuksen terminologiaa, mutta niiden olisi heijastettava EU:n tietosuojalainsäädännön käsitteitä ja sovittava yhteen näiden käsitteiden kanssa. Tietosuojan riittävyyden viitearvoissa viitataan seuraaviin tärkeisiin käsitteisiin: 'henkilötiedot', 'henkilötietojen käsittely', 'rekisterinpitäjät', 'henkilötietojen käsittelijä', 'vastaanottaja' ja 'arkaluonteiset tiedot'. Brasilian lainsäädännön tätä näkökohtaa käsitellään seuraavissa kohdissa.

2.2.1 Yleisen tietosuojalain aineellinen ja alueellinen soveltamisala

- (12) Tietosuojaneuvosto on tyytyväinen siihen, että yleisen tietosuojalain soveltamisala on sekä aineellisesti että alueellisesti hyvin samankaltainen kuin EU:n tietosuojakehyksessä.
- (13) Yleisen tietosuojalain 4 §:ssä jätetään lain soveltamisalan ulkopuolelle käsittely yksinomaan henkilökohtaisia ja muita kuin taloudellisia tarkoituksia varten, ja tällaisista poikkeuksista säädetään myös yleisessä tietosuoja-asetuksessa (yleisen tietosuoja-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan c alakohta). Lisäksi jotkin muut käsittelytoimet jäivät osittain yleisen tietosuojalain soveltamisalan ulkopuolelle, erityisesti käsittely, joka liittyy yleiseen turvallisuuteen,

¹⁵ https://www.gov.br/anpd/pt-br/canais_atendimento/agente-de-tratamento/relatorio-de-impacto-a-protecao-de-dados-pessoais-ripd.

kansalliseen puolustukseen, valtion lakisääteisiin toimiin tai rikosten tutkintaan ja syytteenpanoon, journalistisiin ja taiteellisiin tarkoituksiin, akateemiseen tutkimukseen sekä terveystutkimukseen (yleisen tietosuojalain 3 §:n III momentti). Tätä käsitellään tarkemmin tämän lausunnon 3.1 jaksossa.

- (14) Erityisesti siltä osin kuin on kyse yleisen tietosuojalain osittaisesta soveltamisesta henkilötietojen käsittelyyn journalistisia ja taiteellisia tarkoituksia varten, tietosuojaneuvosto toteaa, että poikkeuksen soveltamisala vastaa yleisen tietosuoja-asetuksen 85 artiklan 2 kohdassa säädettyä soveltamisalaa¹⁶, eli tällaista poikkeusta sovelletaan ainoastaan silloin, kun henkilötietoja käsitellään yksinomaan tällaista tarkoitusta varten, ja kaikki muu lehdistön, tiedotusvälineiden tai taidealan laitosten suorittama käsittely kuuluu yleisen tietosuojalain soveltamisalaan. Lisäksi joitakin poikkeuksia, jotka koskevat henkilötietojen käsittelyä yksinomaan akateemisiin tarkoituksiin, eli yleisen tietosuojalain 7 § (oikeusperustetta koskevat vaatimukset) ja 11 § (arkaluonteisten tietojen käsittelyä koskevat säännöt), sovelletaan edelleen.¹⁷ Näiden poikkeusten soveltamisala on myös yleisen tietosuoja-asetuksen 85 artiklan 2 kohdassa säädetyn mukainen.

2.2.2 Määritelmät

- (15) Tietosuojaneuvosto panee tyytyväisenä merkille, että yleisessä tietosuojalaissa käytetyt määritelmät ovat yhdenmukaiset EU:n tietosuojakehyksen kanssa ja vastaavat yleisessä tietosuoja-asetuksessa säädettyjä määritelmiä. Yleisessä tietosuojalaissa määritellään erityisesti 'henkilötiedot', 'pseudonymisoidut tiedot', 'anonymit tiedot'¹⁸, 'henkilötietojen käsittely', 'rekisterinpitäjä', 'henkilötietojen käsittelijä' ja 'arkaluonteiset tiedot' (yleisen tietosuojalain 5 §) samalla tavalla kuin ne määritellään yleisessä tietosuoja-asetuksessa eli johdanto-osan 26 kappaleessa, 4 artiklassa ja 9 artiklan 1 kohdassa. Myös muut määritelmät, kuten 'rekisteröity', 'tietosuojavastaava', 'suostumus', 'tietosuoja koskeva vaikutustenarviointi' ja 'yhteisrekisterinpitäjyys'¹⁹, vastaavat olennaisilta osin yleisessä tietosuoja-asetuksessa säädettyjä käsitteitä.

2.3 Tietosuojaperiaatteet ja oikeusperusteet

2.3.1 Käsittelyn periaatteet

- (16) Tietosuojan riittävyyden viitearvoissa vahvistetaan yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisesti, että tietoja on käsiteltävä lainmukaisesti, asianmukaisesti ja oikeutetulla perusteella. Yleisen tietosuojalain 6 §:n mukaan henkilötietojen käsittely on suoritettava vilpittömässä mielessä ja siinä on noudatettava seuraavia periaatteita: käyttötarkoitussidonnaisuus, riittävyys, tarpeellisuus, vapaa pääsy²⁰, tietojen laatu, läpinäkyvyys, turvallisuus, ennaltaehkäisy, syrjimättömyys, vastuu ja osoitusvelvollisuus.
- (17) Ottaen huomioon näiden periaatteiden käsitteet Brasilian oikeusjärjestelmässä noudatetaan samoja tietojen käsittelyä koskevia periaatteita, jotka on vahvistettu yleisen tietosuoja-

¹⁶ Ks. myös päätösluonnoksen johdanto-osan 35 kappale.

¹⁷ Ks. myös päätösluonnoksen johdanto-osan 32 ja 33 kappale.

¹⁸ Yleisen tietosuojalain 12 §:ssä täsmennetään, että anonymisoituja tietoja ei pidetä henkilötietoina, paitsi jos tietojen anonymisointi on peruutettu tai jos se voidaan peruuttaa kohtuullisin toimin. Tässä pykälässä selitetään, että "kohtuullinen" tulisi määrittää ottaen huomioon objektiiviset tekijät, kuten 1) peruuttamiseen tarvittavat kustannukset ja aika, 2) käytettävissä oleva teknologia ja 3) rekisterinpitäjän omien keinojen yksinomainen käyttö.

¹⁹ Ks. yleisen tietosuojalain 42 §:n 1 momentin I kohta.

²⁰ Vapaalla pääsillä tarkoitetaan sitä, että rekisteröidyille taataan helpotettu ja maksuton oikeus saada tietoa henkilötietojensa käsittelyn muodosta ja kestosta sekä niiden eheydestä (yleisen tietosuojalain 6 §:n IV momentti).

asetuksen 5 artiklassa. Esimerkiksi käyttötarkoitussidonnaisuuden osalta yleisen tietosuojalain 7 §:n 7 momentissa säädetään, että ”tämän pykälän 3 momentissa (julkisesti saatavilla olevat henkilötiedot) ja 4 momentissa (rekisteröidyn nimenomaisesti julkisiksi saattamat tiedot) tarkoitettujen henkilötietojen myöhempää käsittelyä voidaan suorittaa uusia tarkoituksia varten edellyttäen, että uuden käsittelyn lailliset ja erityiset tarkoitukset ja rekisteröidyn oikeuksien turvaaminen sekä tässä laissa säädetty perusteet ja periaatteet huomioidaan”.

- (18) Yleisessä tietosuoja-asetuksessa edellytetään selkeästi, että tällaista myöhempää käsittelyä voidaan toteuttaa ainoastaan, jos uusi käyttötarkoitus on yhteensopiva alkuperäisen tarkoituksen kanssa. Vaatimusta varmistaa tarkoitusten yhteensopivuus (myös sovellettavien eettisten normien sekä teknisten ja oikeudellisten suojatoimien noudattaminen) korostetaan ANPD:n julkaisemissa akateemisia tarkoituksia ja tutkimusten toteuttamista varten suoritettavaa henkilötietojen käsittelyä koskevissa ohjeissa sekä oikeutettua etua koskevissa ohjeissa. Oikeutettua etua koskevissa ohjeissa ANPD selittää, miten rekisterinpitäjän on osoitettava tosiasiallinen yhteys käsittelyn kahden tarkoituksen välillä ja otettava huomioon rekisteröidyn ”oikeutetut odotukset”. Näissä ohjeissa täsmennetään lisäksi, että ”oikeutettujen odotusten analysointi voi perustua useisiin tekijöihin, joista voidaan mainita muun muassa seuraavat: d) tietojen keräämisen tarkoitus ja sen yhteensopivuus oikeutetun edun perusteella tapahtuvan käsittelyn kanssa”. Tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti tähän ANPD:n tekemään selvennykseen, joka auttaa yhdenmukaistamaan käyttötarkoitussidonnaisuutta koskevia vaatimuksia.
- (19) Yleisessä tietosuoja-asetuksessa säädetyn säilytyksen rajoittamisen periaatteen mukaan tietoja saa säilyttää vain niin kauan kuin on tarpeen tietojenkäsittelyn tarkoitusten varmistamiseksi (yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan e alakohta). Vaikka yleisen tietosuojalain 6 §:ssä ei nimenomaisesti säädetä säilytyksen rajoittamisen periaatteesta, pykälää olisi luettava yhdessä yleisen tietosuojalain 15 §:n kanssa. Siinä täsmennetään tietojenkäsittelyn lopettamista koskeva vaatimus. Tässä pykälässä säilytyksen rajoittamisen periaate liittyy selkeästi yleisen tietosuojalain 6 §:ssä lueteltuihin yleisiin periaatteisiin sisältyviin ”riittävyden” ja ”tarpeellisuuden” periaatteisiin. Selkeyden vuoksi tietosuojaneuvosto kannustaa komissiota selventämään päätösluonnoksessa yleisen tietosuojalain 6 ja 15 §:n vuorovaikutusta säilytyksen rajoittamisen periaatteen osalta.
- (20) Lisäksi yleisen tietosuojalain 16 §:ssä vahvistetaan säilytyksen rajoittamista koskevien vaatimusten osalta edellytykset henkilötietojen säilyttämiselle ja poistamiselle käsittelyn päätyttyä. Tässä pykälässä säädetään myös neljästä tarkoituksesta, joita varten tietoja voidaan säilyttää tietojenkäsittelyn päättymisen jälkeen: 1) lakiin tai sääntelyyn perustuvien velvoitteiden noudattaminen, 2) tutkimusten suorittaminen varmistuen mahdollisuuksien mukaan tietojen anonymisointi, 3) kun tietoja siirretään kolmansille osapuolille yleisen tietosuojalain vaatimusten mukaisesti tai 4) kun rekisterinpitäjä käyttää tietoja yksinomaan omiin tarkoituksiinsa, edellyttäen että tiedot on anonymisoitu ja kolmansien osapuolten pääsy tietoihin on kielletty. Tietosuojaneuvosto toteaa, että nämä käsittelytilanteet ovat yleisessä tietosuoja-asetuksessa vahvistetun säilytyksen rajoittamisen periaatteen mukaisia.
- (21) Läpinäkyvyyden ja oikeudenmukaisuuden periaatteilla pyritään varmistamaan, että rekisteröidyt voivat valvoa henkilötietojaan, ja tätä varten rekisteröidylle on pääsääntöisesti annettava tietoa ennakoivasti.²¹ Samaan aikaan yleisessä tietosuojalaissa rajoitetaan tätä periaatetta, kun on kyse liikesalaisuudesta, millä voi olla vaikutusta siihen, että rekisteröidyt

²¹ Tätä korostetaan myös tietosuojan riittävyiden viitearvoissa, ks. 3 luvun A kohdan 7 alakohta.

saavat tietoja tietojensa käsittelystä voidakseen valvoa niitä (esimerkiksi tekemällä valituksen ANPD:lle). Komissio kuitenkin selittää päätösluonnoksessa, että tätä rajoitusta olisi tulkittava Brasilian julkisuuslain ja 16. toukokuuta 2012 annetun presidentin asetuksen nro 7.721 perusteella ja että sitä ”on näin ollen tulkittava niin, että tietojen käsittely tai muu luovuttaminen on toteutettava siten, ettei se johda liikesalaisuuksien paljastumiseen tai kilpailuedun syntymiseen muille toimijoille samalla kun varmistetaan henkilötietojen suojaa koskevien tavoitteiden täyttyminen. Tämä tarkoittaa läpinäkyvyyden periaatteen ja koko yleisen tietosuojalain tekstin osalta, että liikesalaisuuksia koskevaa rajoitusta ei voida käyttää yleispätevänä perusteena olla noudattamasta lakia vaan käyttöön on otettava erityisiä suojatoimia, joilla voidaan varmistaa tietojen luovuttaminen siten, että nämä edut suojataan.”²²

- (22) Koska läpinäkyvyyden periaate on tärkeä, tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota seuraamaan tämän säännöksen täytäntöönpanoa käytännössä, jotta voidaan ymmärtää paremmin sen vaikutusta oikeuteen saada ilmoitus tietojenkäsittelystä ja pääsy tietoihin.

2.3.2 Turvatoimet ja tietoturvaloukkaukset

- (23) Yleinen tietosuojalaki sisältää turvallisuuden ja ennaltaehkäisyn periaatteet, joiden mukaan on sovellettava toimenpiteitä henkilötietojen suojaamiseksi ja tällaiseen käsittelyyn liittyvien vahinkojen ehkäisemiseksi (yleisen tietosuojalain 6 §:n VII ja VIII momentti). Lisäksi yleisessä tietosuojalaissa todetaan nimenomaisesti, että jos turvatoimia ei toteuteta asianmukaisesti, tietojen käsittelyä pidetään lainvastaisena. Laissa edellytetään, että toteutetaan tarvittavat toimenpiteet tämän periaatteen noudattamisen osoittamiseksi riskiperusteisella lähestymistavalla (yleisen tietosuojalain 44, 46 ja 47 §) ja noudatetaan tietoturvaloukkauksen arviointia ja tietoturvaloukkauksesta ilmoittamista koskevia vaatimuksia (yleisen tietosuojalain 48 ja 49 §). Tietosuojaneuvosto panee tyytyväisenä merkille, että nämä periaatteet ja velvoitteet ovat keskeisiltä osiltaan yhdenmukaisia yleisessä tietosuoja-asetuksessa säädettyjen periaatteiden ja velvoitteiden kanssa.
- (24) Tietosuojaneuvosto on tyytyväinen siihen, että ANPD on hyväksynyt tietoturvapoikkeamien ilmoittamista koskevan sitovan lisämääräyksen, jossa esitetään poikkeaman käsite ja yksityiskohtaiset tiedot sen vakavuuden arvioimiseksi (esimerkiksi milloin poikkeaman katsotaan aiheuttavan riskejä rekisteröidyille tai vaikuttavan merkittävästi rekisteröityjen perustuihin ja -oikeuksiin, jolloin siitä on ilmoitettava ANPD:lle ja rekisteröidylle) sekä poikkeamista ilmoittamista koskevat vaatimukset.²³ Tältä osin tietosuojaneuvosto toteaa, että tietoturvapoikkeamien ilmoittamista koskevan määräyksen mukaan rekisterinpitäjän on pääsääntöisesti ilmoitettava tietoturvapoikkeamasta ANPD:lle kolmen työpäivän kuluessa²⁴, ja se kehottaa komissiota mukauttamaan päätösluonnostaan (johdanto-osan 75 kappale) vastaavasti.²⁵
- (25) Tietosuojaneuvosto toteaa tietoturvaloukkausten ilmoittamisen osalta, että yleisen tietosuojalain mukaan tällaiseen ilmoitukseen (sekä ANPD:lle että rekisteröidylle) on sisällyttävä muun muassa tiedot teknisistä toimenpiteistä ja turvatoimista, joita käytetään henkilötietojen suojaamiseen ja joita on toteutettu ennen poikkeamaa ja sen jälkeen, ottaen huomioon liikesalaisuudet (yleisen tietosuojalain 6 §:n III momentti ja 9 §:n II momentti). Tietosuojaneuvosto ymmärtää, että on tarpeen varmistaa tehokkaasti, että oikeus

²² Ks. päätösluonnoksen johdanto-osan 81 kappale.

²³ Ks. päätösluonnoksen johdanto-osan 73–77 kappale.

²⁴ Ks. tietoturvapoikkeamien ilmoittamista koskevan määräyksen 6 ja 9 §.

²⁵ Ks. päätösluonnoksen johdanto-osan 75 kappale, jonka mukaan tietoturvapoikkeamasta on ilmoitettava ANPD:lle ja rekisteröidylle kolmen päivän (72 tunnin) kuluessa siitä, kun rekisterinpitäjä on tullut siitä tietoiseksi.

yksityisyyteen ja tietosuojaan ei vaikuta haitallisesti muiden oikeuksien suojaan, ja se kehottaa komissiota seuraamaan tällaisen rajoituksen täytäntöönpanoa, jos poikkeamaa koskevat tiedot on annettu osittain (ottaen huomioon liikesalaisuudet), ja sen mahdollista vaikutusta ANPD:n valtuuksiin.

2.3.3 Käsittelyn lainmukaisuus

- (26) Tietosuojaneuvosto toteaa, että yleisen tietosuojalain (5 §:n XII momentti sekä 7, 8 ja 10 §) mukainen lainmukaisuuden periaate ja sen täytäntöönpano ovat keskeisiltä osiltaan yhdenmukaisia yleisessä tietosuoja-asetuksessa (4 artiklan 11 kohta sekä 6, 7 ja 9 artikla) vahvistetun periaatteen kanssa, ja suhtautuu myönteisesti tähän yhdenmukaisuuteen.

2.3.3.1 Oikeutettu etu

- (27) Käsittelyn oikeusperusteena käytettävää oikeutettua etua koskevat yleisen tietosuojalain vaatimukset (7 §:n IX momentti) ovat yhdenmukaiset yleisen tietosuoja-asetuksen (6 artiklan 1 kohdan f alakohda) kanssa. Yleisessä tietosuojalaissa korostetaan myös, että perusoikeuksien ja -vapauksien (mukaan lukien oikeus tietosuojaan²⁶) olisi yleensä oltava etusijalla.
- (28) Tietosuojaneuvosto toteaa, että yleisen tietosuojalain 10 §:ssä luetellaan lailliset tarkoitukset, joihin tällaista oikeusperustetta voitaisiin käyttää. Yksi näistä laillisista tarkoituksista on rekisterinpitäjän toiminnan tukeminen ja edistäminen (yleisen tietosuojalain 10 §:n I momentti).
- (29) Vaikka tämä ilmaisu vaikuttaa laaja-alaiselta, tietosuojaneuvosto toteaa, että oikeutetun edun käytön edellytyksiä kuvataan tarkemmin ANPD:n hyväksymissä henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteita oikeutetun edun osalta käsittelevissä ohjeissa, jäljempänä 'oikeutettua etua koskevat ohjeet'. Ohjeissa ANPD selventää, että etua voidaan pitää oikeutettuna, jos seuraavat kolme edellytystä täyttyvät: 1) se on yhteensopiva Brasilian oikeusjärjestelmän kanssa, 2) se perustuu täsmällisesti kuvattuun tilanteeseen ja 3) käsittely liittyy johonkin tiettyyn lailliseen ja nimenomaisesti ilmaistuun tarkoitukseen.²⁷ Nämä edellytykset ovat samankaltaisia kuin Euroopan unionin tuomioistuimen määrittämät kolme kumulatiivista edellytystä²⁸, joiden täyttyessä henkilötietojen käsittely on lainmukaista tämän oikeusperusteen nojalla, sekä tuomioistuimen antama lisäselvitys näistä edellytyksistä. Lisäksi oikeutettua etua koskevissa ohjeissa täsmennetyt oikeutetun edun edellytykset ovat lähellä tietosuojaneuvoston hyväksymien ohjeiden edellytyksiä.²⁹ Tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti ANPD:n omaksumaan lähestymistapaan, joka koskee oikeutettua etua ja sen käyttöä tietojen käsittelyssä.

2.4 Yksilön oikeudet

- (30) Tietosuojaneuvosto on tyytyväinen siihen, että yleisessä tietosuojalaissa annetaan yksilöille vastaavanlaiset oikeudet kuin yleisessä tietosuoja-asetuksessa (molempien III luvussa). Yleisessä tietosuojalaissa säädetään erityisesti oikeudesta saada pääsy tietoihin, oikeudesta tietojen oikaisemiseen, oikeudesta siirtää tiedot järjestelmästä toiseen, oikeudesta käsittelyn rajoittamiseen, oikeudesta tietojen poistamiseen, oikeudesta saada ilmoitus

²⁶ Ks. tämän lausunnon 3 kohta.

²⁷ Ks. päätösluonnoksen johdanto-osan 52 kappale.

²⁸ Esimerkiksi unionin tuomioistuimen tuomio 7.12.2023, SCHUFA Holding AG, yhdistetyt asiat C-26/22 ja C-64/22, 75–80 kohta.

²⁹ Ohjeet 1/2024 henkilötietojen käsittelystä yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan f alakohdan perusteella (versio 1.0), hyväksytty 8. lokakuuta 2024.

tietojenkäsittelystä, oikeudesta evätä tai peruuttaa suostumus, oikeudesta vastustaa käsittelyä ja oikeudesta esittää vetoamus (yleisen tietosuojalain 9 ja 18 §).

- (31) Yleisessä tietosuojalaissa annetaan rekisteröidyille myös oikeus pyytää sellaisten päätösten uudelleentarkastelua, jotka on tehty pelkästään henkilötietojen automaattisen käsittelyn perusteella ja jotka vaikuttavat heidän etuihinsa (yleisen tietosuojalain 20 §). Yleisen tietosuojalain 20 §:n sisältö vastaa asiasisällöltään yleisen tietosuoja-asetuksen 22 artiklaa.
- (32) Tietosuojaneuvosto toteaa, että rekisteröityjen oikeuksien osalta Brasilian habeas data -sääöksessä vahvistetaan erityiset säännökset, joilla myönnetään lyhyessä ajassa oikeus saada pääsy tietoihin (10 päivässä) ja oikeus tietojen oikaisemiseen (15 päivässä) yksilön pyynnöstä, ja suhtautuu tähän näkökohtaan myönteisesti.
- (33) Tietosuojaneuvosto katsoo, että yleisessä tietosuojalaissa asetetaan yleisessä tietosuoja-asetuksessa varmistettuja rekisteröityjen oikeuksia koskevia vaatimuksia olennaisilta osin vastaavat vaatimukset.

2.5 Henkilötietojen edelleen siirtämistä koskevat rajoitukset

- (34) Tietosuojan riittävyyden viitearvoissa selvennetään, että henkilötietojen edelleen siirtäminen ei saa heikentää niiden luonnollisten henkilöiden suojan tasoa, joiden henkilötietoja siirretään tietosuojan riittävyyttä koskevan päätöksen nojalla, ja että sen vuoksi henkilötietojen edelleen siirtämiseen "olisi myönnettävä lupa [...] vain, jos myös seuraava vastaanottaja (eli edelleen siirrettävien tietojen vastaanottaja) on velvollinen noudattamaan sääntöjä (myös sopimussääntöjä), joilla taataan riittävä tietosuojan taso, ja jos hän noudattaa asiaa koskevia ohjeita käsitellessään henkilötietoja rekisterinpitäjän puolesta".
- (35) Brasilian oikeudellisen kehyksen ja käytännön riittävyyden arvioinnin osalta henkilötietojen edelleen siirtämisellä tarkoitetaan henkilötietojen siirtämistä yhteisöltä, joka toimii rekisterinpitäjänä Brasilian yleisen tietosuojalain alueellisella soveltamisalalla, tämän soveltamisalan ulkopuolella olevalle yhteisölle.
- (36) Henkilötietojen edelleen siirtämistä koskevat vaatimukset vahvistetaan yleisen tietosuojalain V luvussa, ja niitä täydennetään ANPD:n hyväksymällä tietojen siirtoa koskevalla määräyksellä, jossa määritellään 'siirto', 'kansainvälinen tietojen siirto', 'maahantuoja' ja 'viejä' ja joka sisältää siirtoja koskevat yksityiskohtaiset vaatimukset.
- (37) Tietosuojaneuvosto panee tyytyväisenä merkille, että siirron ja kansainvälisen tietojen siirron määritelmät ovat yhdenmukaisia tietosuojaneuvoston suuntaviivojen 5/2021 määritelmien kanssa.³⁰
- (38) Yleisen tietosuojalain ja tietojen siirtoa koskevan määräyksen mukaan tietoja voidaan siirtää edelleen ainoastaan tiettyihin laillisiin ja nimenomaisesti ilmaistuihin tarkoituksiin ja kun käytössä on erityisiä välineitä tai edellytyksiä (yleisen tietosuojalain 33 § ja tietojen siirtoa koskevan määräyksen 9–33 §).³¹ Tietosuojaneuvosto arvostaa sitä, että nämä välineet ovat lähellä yleisen tietosuoja-asetuksen V luvussa säädettyjä siirtovälineitä. Tietosuojaneuvosto pyytää kuitenkin komissiota selventämään päätösluonnoksessa, voidaanko siirtoja tehdä

³⁰ Suuntaviivat 5/2021 3 artiklan soveltamisen ja yleisen tietosuoja-asetuksen V luvun mukaisten kansainvälisiä siirtoja koskevien säännösten vuorovaikutuksesta, hyväksytty 14. helmikuuta 2023, 9 kohta.

³¹ Ks. myös päätösluonnoksen johdanto-osan 101–109 kappale.

yleisen tietosuojalain 33 §:n III–IX momentin mukaisesti vain poikkeuksellisissa olosuhteissa, joissa yleisen tietosuojalain 33 §:n I ja II momentin edellytykset eivät täyty.³²

- (39) Tietojen siirtoa koskevassa määräyksessä kuitenkin täsmennetään, että henkilötietojen kansainväliset siirrot ovat sallittuja, jos rekisteröity on antanut nimenomaisen ja erillisen suostumuksensa tällaiseen siirtoon ja hänelle on aiemmin annettu tiedot aiotun toimen kansainvälisestä luonteesta selvästi erottaen sen muista tarkoituksista. Ei ole selvää, sisältyykö tähän vaatimukseen velvoite ilmoittaa rekisteröidyille kansainvälisten siirtojen mahdollisista riskeistä, jotka johtuvat kolmannen maan suojan tason riittämättömyydestä ja asianmukaisten suojatoimien puuttumisesta (esimerkiksi tieto siitä, että kolmannessa maassa ei välttämättä ole valvontaviranomaista ja/tai tietojen käsittelyä koskevia periaatteita ja/tai rekisteröidyn oikeuksia), mikä on yleisen tietosuoja-asetuksen 49 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukainen vaatimus. Tietosuojaneuvoston ja yleisen tietosuoja-asetuksen mukaan näiden tietojen antaminen on olennaisen tärkeää, jotta rekisteröity voi antaa tietoon perustuvan suostumuksen täysin tietoisena näistä siirtoa koskevista tietyistä tosiseikoista. Näin ollen tietosuojaneuvosto pyytää komissiota selventämään päätösluonnoksessa, ilmoitetaanko rekisteröidylle tällaisen siirron mahdollisista riskeistä, jotka johtuvat kolmannen maan riittämättömästä suojan tasosta ja asianmukaisten suojatoimien puuttumisesta.
- (40) Lisäksi tietojen siirtoa koskevan määräyksen mukaan ”sekä rekisterinpitäjän että henkilötietojen käsittelijän on toteutettava tehokkaita toimenpiteitä, joilla voidaan osoittaa henkilötietojen suojaa koskevien sääntöjen noudattaminen ja tällaisten toimenpiteiden tehokkuus tavalla, joka on yhteensopiva käsittelyn riskitason ja käytetyn kansainvälisen siirron muodon kanssa” (tietojen siirtoa koskevan määräyksen 4 §:n 2 momentti). Tietosuojaneuvosto on tyytyväinen tämän veloitteen sisällyttämiseen määräykseen. Samalla olisi hyödyllistä selventää, että näiden toimenpiteiden tehokkuutta olisi arvioitava myös sen varmistamiseksi, että asianomaisen kolmannen maan paikallinen lainsäädäntö ei heikennä niiden rekisteröityjen suojelun jatkuvuutta, joiden tietoja siirretään.³³ Tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota selventämään, että tämä seikka otetaan huomioon myös siirtoskenaarioissa.
- (41) Tietosuojaneuvosto on tyytyväinen siihen, että suhteessa rekisteröityyn on otettu käyttöön nimenomainen läpinäkyvyyttä koskeva vaatimus, eli rekisteröidyillä on oikeus saada henkilötietojen edelleen siirtämisessä käytetty sopimusväline ja tällaisen siirron kuvaus, kuten siirron kesto ja tarkoitus, kohdemaat, asianomaisten osapuolten velvollisuudet, rekisteröityjen oikeudet sekä keinot käyttää näitä oikeuksia (tietojen siirtoa koskevan määräyksen 16 §).
- (42) Vaikuttaa kuitenkin siltä, että tällainen läpinäkyvyyttä koskevan veloitteen soveltamisala on merkityksellinen ainoastaan silloin, kun siirrot toteutetaan mallisopimuslausekkeiden perusteella, eikä silloin, kun käytetään muuta välinettä.³⁴ Sen vuoksi tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota selventämään, että samoja läpinäkyvyyttä koskevia veloituksia sovelletaan käytetystä siirtovälineestä riippumatta.

³² Yleisen tietosuoja-asetuksen 49 artiklassa täsmennetään, että kyseisessä artiklassa säädettyjä poikkeuksia voidaan käyttää vain, jos ei ole tehty yleisen tietosuoja-asetuksen 45 artiklan 3 kohdan mukaista tietosuojan riittävyyttä koskevaa päätöstä tai ei ole toteutettu yleisen tietosuoja-asetuksen 46 artiklassa tarkoitettuja asianmukaisia suojatoimia.

³³ Ks. asiassa Lombe annettu tuomio. Ks. myös unionin tuomioistuimen 16. heinäkuuta 2020 antama tuomio asiassa C-311/18 (Schrems II).

³⁴ Esimerkiksi tietojen siirtoa koskevan määräys sisältää yleisiä läpinäkyvyyttä koskevia vaatimuksia silloin, kun yritystä koskevia sitovia sääntöjä on tarkoitus käyttää, erityisesti ”sellaisen yksityisyyden hallintaohjelman perustaminen ja täytäntöönpano, jonka tarkoituksena on luoda luottamussuhde rekisteröityyn sellaisten läpinäkyvien toimien avulla, joilla varmistetaan mekanismit rekisteröidyn osallistumista varten” (tietojen siirtoa koskevan määräyksen 25 §:n V momentti) ja läpinäkyvyys rekisteröidyn oikeuksien ja valitusoikeuden käytössä (tietojen siirtoa koskevan määräyksen 26 §:n VI momentti).

- (43) Tietosuojaneuvosto toteaa myös, että yritystä koskevien sitovien sääntöjen sisältöä koskevat vaatimukset eivät ole täysin yleisen tietosuoja-asetuksen ja erityisesti yleisen tietosuoja-asetuksen 47 artiklan 2 kohdan f ja l alakohdan vaatimusten mukaisia. Sen varmistamiseksi, että yleisen tietosuoja-asetuksen tarjoaman suojan tasoa ei heikennetä, tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota selventämään päätösluonnoksessa, että myös nämä seikat³⁵ otetaan huomioon, kun tätä siirtovälinettä on käytettävä tietosuojan riittävyyttä koskevan päätöksen nojalla Brasiliaan siirrettyjen henkilötietojen siirtämiseen edelleen.

2.6 Menettelytavat ja täytäntöönpanovälineet

- (44) Tietosuojan riittävyyden viitetietojen³⁶ ja Euroopan unionin tuomioistuimen asiaa koskevan oikeuskäytännön³⁷ mukaan tietosuojajärjestelmässä, joka vastaa olennaisilta osin Euroopan unionin mallia, on säädettävä i) riippumattomasta viranomaisesta, jonka on valvottava ja pantava täytäntöön tietosuojalainsäädäntöä ja jolla on valtuudet tutkia ja toteuttaa toimia ilman ulkopuolista vaikutusta. Tietosuojajärjestelmällä on varmistettava, että ii) rekisterinpitäjät ja henkilötietojen käsittelijät ovat vastuuvollisia ja tietoisia velvollisuuksistaan ja että rekisteröidyille ilmoitetaan heidän oikeuksistaan. Sääntöjen noudattamisen varmistamiseksi olisi otettava käyttöön tehokkaat seuraamukset ja varmistusmenettelyt, iii) jotta rekisterinpitäjät ja henkilötietojen käsittelijät osoittavat sääntöjen noudattamisen toimenpiteillä, joita ovat esimerkiksi tietosuoja koskevat arvioinnit, käsittelytoimien kirjaaminen ja tietosuojavastaavien nimittäminen. Lisäksi iv) tietosuojajärjestelmän on tarjottava tukea ja apua yksittäisille rekisteröidyille oikeuksiensa käyttämisessä sekä asianmukaiset oikeussuojakeinot.
- (45) Tässä jaksossa tietosuojaneuvosto on keskittynyt arvioimaan riippumattoman viranomaisen, asianmukaisen muutoksenhakumekanismien ja tehokkaiden seuraamusten olemassaoloa.

2.6.1 Riippumaton valvonta

- (46) Yleisellä tietosuojalailla perustetaan Brasilian tietosuojaviranomainen ANPD (Agencia Nacional de Proteção de Dados) kansalliseksi valvontaviranomaiseksi, joka vastaa sen säännösten seurannasta ja täytäntöönpanosta.
- (47) Tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti siihen, että ANPD:lle on myönnetty erityisviranomaisen asema, jonka tarkoituksena on varmistaa tarvittava itsenäisyys, jotta se voi täysimittaisesti hoitaa yleisessä tietosuojalaissa sille annetut oikeudelliset tehtävät ja käyttää siinä sille annettuja valtuuksia, erityisesti kumoamalla säännökset, jotka alistivat ANPD:n toiminnan ja rahoitustoimet toimeenpanovallan käyttäjän myöntämiin lupiin.
- (48) Tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti myös Brasilian oikeudelliseen kehukseen 15. syyskuuta 2025 tehtyihin muutoksiin, joiden mukaan ANPD tunnustetaan nyt **sääntelyvirastoksi**.³⁸ Tietosuojaneuvoston ymmärryksen mukaan yksi tärkeimmistä muutoksista on näin ollen se, että ANPD toimittaa talousarvionsa suoraan suunnittelu- ja talousarvioministeriölle sen sijaan, että sen olisi toimitettava se oikeusministeriön kautta. ANPD:n talousarvio on edelleen erillinen budjettikohta liittovaltion talousarviossa. Tietosuojaneuvosto ymmärtää, että ANPD oli jo aiemmin riippumaton myös talousarvionsa ja

³⁵ Vastuu ja yhteistyö valvontaviranomaisen kanssa (yleisen tietosuoja-asetuksen 47 artiklan 2 kohdan f ja l alakohda).

³⁶ Ks. tietosuojan riittävyyden viitearvojen 3 luvun C kohta.

³⁷ Unionin tuomioistuimen tuomio 6.10.2015, Schrems, C-362/14.

³⁸ Väliaikainen toimenpide nro 1.317/2025, saatavilla osoitteessa <https://www.in.gov.br/en/web/dou/-/medida-provisoria-n-1.317-de-17-de-setembro-de-2025-656784314>.

rahoituksensa suhteen, mutta sääntelyvirastoksi muuttumisen myötä sen hallinnolliset menettelyt ovat yksinkertaistuneet.

- (49) Tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti myös ANPD:n uuteen toimivaltaan, sillä se on äskettäin nimetty lasten suojelusta verkossa vastaavaksi viranomaiseksi.³⁹ Tietosuojaneuvosto panee merkille, että yleisen tietosuojalain IX luvun mukaan ANPD:llä on tarvittavat ja käytettävissä olevat valtuudet ja tehtävät tietosuojaoikeuksien noudattamisen varmistamiseksi ja tietoisuuden edistämiseksi, kuten tutkinta- ja seuraamusvaltuudet (yleisen tietosuojalain 55-J §).
- (50) ANPD:n henkilöstö ja talousarvio vaikuttavat sen riippumattomuuteen, ja näiden osalta tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti äskettäiseen päätökseen lisätä henkilöstöön yli 200 uutta tehtävää.⁴⁰
- (51) Tietosuojaneuvosto huomauttaa, että yleisen tietosuojalain 55-C §:n mukaan (nykyinen) ANPD koostuu useista elimistä⁴¹, muun muassa henkilötietojen ja yksityisyyden suojaa käsittelevästä kansallisesta neuvostosta, jäljempänä 'neuvosto'. Tietosuojaneuvosto panee merkille sen kokoonpanon, johon kuuluu myös liittovaltion toimeenpanovallan, lainsäädäntövallan ja tuomiovallan edustajia.⁴² Tietosuojaneuvosto toteaa myös, että yleisen tietosuojalain 58-B §:n mukaan neuvosto vastaa muun muassa i) strategisten suuntaviivojen ehdottamisesta ja taustatietojen toimittamisesta henkilötietojen ja yksityisyyden suojaa koskevan kansallisen politiikan valmistelua ja ANPD:n toimintaa varten sekä ii) ANPD:n toteutettavaksi tarkoitettujen toimien suosittelemisesta.
- (52) Erityisesti näiden tehtävien osalta tietosuojaneuvosto katsoo, että on tärkeää saada selkeämpi käsitys siitä, miten ne pannaan täytäntöön ja missä määrin neuvoston ehdotukset ja suositukset vaikuttavat ANPD:n työhön. Näin ollen se kehottaa komissiota tarkentamaan näitä tehtäviä sekä neuvoston ja ANPD:n välistä vuorovaikutusta, jotta voidaan paremmin arvioida neuvoston vaikutusta ANPD:n toimintaan.

2.6.2 Muutoksenhaku

- (53) Tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti yleisessä tietosuojalaissa säädettyyn muutoksenhakumekanismiin, joka antaa rekisteröidyille myös oikeuden tehdä valitus ANPD:lle ja riitauttaa sen päätös valittamalla sen hallintoneuvostolle. Tämän jälkeen he voivat hakea muutosta hallintoneuvoston päätökseen tuomioistuimessa ja esittää toimenpiteitä ANPD:tä vastaan yleisen tietosuojalain mukaisten velvoitteiden noudattamatta jättämisestä. Koska valitusvälineen ja muutoksenhakuvälineen ero ei käy selvästi ilmi päätösluonnoksesta, tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota selvittämään näiden kahden välineen toimintaa ja myös sitä, rajoittuuko muutoksenhaun käyttö vain valituksen käsittelyn epäämiseen tai valituksen hylkäämiseen sen asiasisällön perusteella.
- (54) Tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti myös oikeuteen saada korvausta aineellisista ja aineettomista vahingoista sekä kollektiiviseen muutoksenhakuun (yleisen tietosuojalain 22 §).

³⁹ Laki nro 15.211/2025 lasten ja alaikäisten suojelusta digitaalisessa ympäristössä, saatavilla osoitteessa <https://www.in.gov.br/web/dou/-/lei-n-15.211-de-17-de-setembro-de-2025-656579619>.

⁴⁰ <https://www.in.gov.br/web/dou/-/medida-provisoria-n-1.317-de-17-de-setembro-de-2025-656784314>.

⁴¹ Yleisen tietosuojalain 55-C §:n mukaan ANPD koostuu hallintoneuvostosta, joka on korkein hallintoelin, henkilötietojen ja yksityisyyden suojaa käsittelevästä kansallisesta neuvostosta, kurinpitolautakunnan toimistosta, oikeusasiamiehen toimistosta, oikeudellisten asioiden toimistosta ja yleisen tietosuojalain säännösten täytäntöönpanon edellyttämistä hallinnollisista yksiköistä ja erikoisyksiköistä. Ks. myös päätösluonnoksen johdanto-osan 126–130 kappale.

⁴² Ks. myös päätösluonnoksen johdanto-osan 132 kappale ja yleisen tietosuojalain 55-C §.

2.6.3 Seuraamukset

- (55) Tietosuojaneuvosto muistuttaa, että tehokkailla ja varoittavilla seuraamuksilla voi olla tärkeä tehtävä tietosuojasääntöjen noudattamisen varmistamisessa, sillä niiden olemassaolo on osoitus järjestelmän takaamasta vastuuvastuullisuuden ja tietoisuuden korkeasta tasosta. Tietosuojaneuvosto on tyytyväinen ANPD:lle annettuihin korjaaviin valtuuksiin, joita on käytetty useaan otteeseen⁴³ ja joihin sisältyy useita toimenpiteitä, kuten varoitus, enintään 2 prosenttia asianomaisen yksityisen oikeushenkilön bruttotuloista olevat sakot, päivittäiset sakot, rikkomukseen liittyvien henkilötietojen käytön estäminen, kunnes tilanne on korjattu, asiaankuuluvien tietojenkäsittelytoimien väliaikainen keskeyttäminen ja asianomaisten henkilötietojen poistaminen (yleisen tietosuojalain 52 §).⁴⁴ Tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota seuraamaan niiden johdonmukaista soveltamista erityisesti seuraamusten osalta.
- (56) Tietosuojaneuvosto panee tyytyväisenä merkille, että ANPD on antanut (sitovan) määräyksen seuraamuksista. Tässä määräyksessä luokitellaan seuraamukset eri tasoille käyttäen objektiivisia tekijöitä, kuten käsiteltävien tietojen tyyppiä ja määrää tai rekisteröityjen oikeuksien vaikutusta, ja siinä määrätään sakkojen laskentamenetelmästä, joka on yleisen tietosuoja-asetuksen 83 artiklan vaatimusten mukainen.

3. VIRANOMAISTEN PÄÄSY EUROOPAN UNIONISTA BRASILIAAN SIIRRETTYIHIN HENKILÖTIETOIHIN JA NÄIDEN TIETOJEN KÄYTTÖ

- (57) Yleisen tietosuoja-asetuksen 45 artiklan 2 kohdan mukaan Brasilian lainsäädännössä säädettyjen sellaisten rajoitusten ja suojatoimien arviointi, jotka koskevat Brasilian viranomaisten pääsyä Brasiliassa oleville rekisterinpitäjille ja henkilötietojen käsittelijöille lainvalvontaan ja kansalliseen turvallisuuteen liittyviä tarkoituksia varten siirrettyihin henkilötietoihin ja näiden tietojen myöhempää käyttöä, on tärkeä osa olennaisilta osin vastaavaa tietosuojan tasoa koskevaa testiä, sellaisena kuin Euroopan unionin tuomioistuin on sitä tulkinnut.
- (58) Tietosuojaneuvosto panee tyytyväisenä merkille komission päätösluonnoksessa tältä osin esittämän erityisen huomion ja tosiseikkoja koskevat tiedot.⁴⁵ Näin ollen tietosuojaneuvosto pidättyy toistamasta useimpia tosiseikkoja koskevia havaintoja ja analyyseja tässä lausunnossa. Sen sijaan se arvioi tietosuojaneuvoston 10. marraskuuta 2020 hyväksymissä, tiedustelua koskevista eurooppalaisista olennaisista takeista annetuissa suosituksissa⁴⁶ määriteltyjen neljän tekijän perusteella, missä määrin Brasilian järjestelmässä viranomaisten pääsystä tietoihin lainvalvontaan ja kansalliseen turvallisuuteen liittyviä tarkoituksia varten puututaan oikeuksiin. Nämä neljä tekijää ovat seuraavat:

- Tae A – selvät, täsmälliset ja avoimet oikeussäännöt

⁴³ Ks. ANPD:n seuraamusrekisteri: https://www.gov.br/anpd/pt-br/centrais-de-conteudo/deciso-es-em-processos-sancionadores-1/deciso-es-em-processos-sancionadores?_authenticator=7951f0a70d3d125fd05e11a1e544b72d2c61f304.

⁴⁴ "Seuraamuksia voidaan määrätä niin julkisille kuin yksityisille yhteisöille, paitsi julkisyhteisöille ei voida määrätä sakkoja tai päiväsakkoja" (pätösluonnoksen johdanto-osan 135 kappale).

⁴⁵ Ks. päätösluonnoksen johdanto-osan 152–217 kappale.

⁴⁶ [Euroopan tietosuojaneuvoston suositukset 2/2020 tiedustelua koskevista eurooppalaisista olennaisista takeista](#).

- Tae B – henkilötietojen käsittelyn tarpeellisuus ja oikeasuhteisuus oikeutettujen tavoitteiden kannalta
- Tae C – riippumaton valvontamekanismi
- Tae D – henkilöiden käytettävissä olevat tehokkaat oikeussuojakeinot ja muutoksenhakumekanismit.

3.1 Brazilian viranomaisten pääsy tietoihin ja tietojen käyttö lainvalvontatarkoituksiin

3.1.1 Lainvalvonnan oikeudellinen kehys

- (59) Tietosuojaneuvosto toteaa, että Brazilian lainvalvontaviranomaisten pääsyä henkilötietoihin ja niiden myöhempää käyttöä⁴⁷ säännellään luonteeltaan erilaisten säädösten järjestelmällä. Tietosuoja ja yksityisyys, mukaan lukien kirje- ja viestintäsalaisuus, on kirjattu perustuslain 5 §:ään perusoikeuksina. Tietosuojaneuvosto on erityisen tyytyväinen siihen, että EU:n tavoin tällaisten oikeuksien suojan soveltamisala ei rajoitu ainoastaan Brazilian kansalaisiin vaan kattaa myös Brasiliassa asuvat tai muut ulkomaalaiset.⁴⁸
- (60) Lisäksi on olemassa useita alakohtaisia erityislakeja, joilla säännellään mahdollista pääsyä henkilötietoihin lainvalvontatarkoituksia varten. EU:sta Brasiliaan siirrettyihin tietoihin pääsyn osalta erityisen merkityksellisiä ovat rikoslaki, telekuuntelulaki, internetiä koskeva siviilioikeudellinen kehys, rahoituslaitosten toiminnan luottamuksellisuutta koskeva laki, rikollisjärjestöistä ja rikostutkinnasta annettu laki ja muut. Tietosuojaneuvosto toteaa, että nämä säädökset ovat julkisesti saatavilla ja että niitä voidaan pitää riittävän selkeinä, jotta rekisteröidyille voidaan antaa tietoa olosuhteista ja edellytyksistä, joiden täyttyessä viranomaisilla on valtuudet saada pääsy heidän tietoihinsa.⁴⁹
- (61) Toinen tärkeä Brazilian oikeuslähde on Brazilian liittotasavallan korkeimman oikeuden oikeuskäytäntö, jossa vaikuttaa sovellettavan laajaa tulkintaa yksityisyyden ja tietosuojan oikeuksien soveltamisalasta⁵⁰, sekä Brazilian vuonna 1992 ratifioiman Amerikan ihmisoikeussopimuksen tulkinnasta ja soveltamisesta vastaavan Amerikan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö.⁵¹
- (62) Tietosuojaneuvosto toteaa, että yleisen tietosuojalain soveltamisala on osittainen, kun henkilötietoja käsitellään lainvalvontatarkoituksiin, mikä voi johtaa oikeudelliseen epävarmuuteen.
- (63) Kuten komissio toteaa päätösluonnoksessa, yleistä tietosuojalakia ei sovelleta tietojen käsittelyyn, joka suoritetaan *yksinomaan* yleistä turvallisuutta, kansallista puolustusta, valtion turvallisuutta tai rikosten tutkintaa ja syytteen esittämistä varten.⁵² Yleisen tietosuojalain 4 §:n I ja III momentin mukaan tietojenkäsittelyyn näillä aloilla sovelletaan erityistä lainsäädäntöä, johon on sisällyttävä yleisessä tietosuojalaissa säädetyt periaatteet ja rekisteröityjen oikeudet. Komission vahvistamien tietosuojaneuvoston tietojen mukaan Brasilia ei ole vielä antanut erityistä lainsäädäntöä, joka koskisi henkilötietojen käsittelyä rikosoikeuden ja lainvalvonnan

⁴⁷ Ks. viranomaisten luettelo päätösluonnoksen johdanto-osan 165 kappaleessa.

⁴⁸ Ks. päätösluonnoksen johdanto-osan 8 ja 9 kappale.

⁴⁹ Ks. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen asiassa Zakharov antama tuomio, 229 kohta.

⁵⁰ Ks. liittotasavallan korkeimman oikeuden asiassa ADI 6649 antama ratkaisu, syyskuu 2022.

⁵¹ Ks. päätösluonnoksen johdanto-osan 10 kappale.

⁵² Ks. päätösluonnoksen johdanto-osan 30 ja 31 kappale.

alalla (kuten EU:n lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annettu direktiivi⁵³).

- (64) Tietosuojaneuvosto panee tyytyväisenä merkille, että Brasilian liittotasavallan korkein oikeus on oikeuskäytännössään⁵⁴ tulkinnut yleistä tietosuojalakia tavalla, joka laajentaa sen osittaista sovellettavuutta rikostutkintaa ja yleisen järjestyksen ylläpitämistä varten suoritettavaan henkilötietojen käsittelyyn.
- (65) Tietosuojaneuvosto on tyytyväinen siihen, että ANPD eli tietosuojaviranomainen tukee täysin tätä tulkintaa ja katsoo, että ”erityisen lainsäädännön puuttuminen ei anna turvallisuusvirastoille laajaa ja rajoittamatonta lupaa käsitellä kansalaisten henkilötietoja yksinomaan yleistä turvallisuutta tai rikosten tutkintaa ja syytteen esittämistä varten ilman rajoituksia”.⁵⁵ Samalla tietosuojaneuvosto toteaa, että yleisen tietosuojalain 4 §:n III momentin 3 kohdan mukaan ANPD vaikuttaa tällä hetkellä toimivan lähinnä neuvoa-antavassa tehtävässä lainvalvontaviranomaisten suhteen tietyssä yksinomaan lainvalvontatarkoituksiin suoritettavassa tietojen käsittelyssä.
- (66) Tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota vielä arvioimaan ja selventämään päätösluonnoksessa yleisen tietosuojalain sovellettavuutta tapauksissa, joissa henkilötietoja käsitellään lainvalvontatarkoituksiin, mukaan lukien ANPD:n valtuudet, sekä ottamaan tulevassa seurannassaan huolellisesti huomioon kaikki asiaan liittyvät kehityskulut (ks. myös valvontaa ja muutoksenhakua koskeva jakso).

3.1.2 Tarpeellisuus ja oikeasuhteisuus

- (67) Tietosuojaneuvosto panee tyytyväisenä merkille, että pääsy viestintätietoihin, sekä sisältöön että metatietoihin, sekä muihin suojattujen luottamuksellisten tietojen ryhmiin, kuten pankki- ja verotietoihin, edellyttää pääsääntöisesti tuomioistuimen ennakkolupaa.
- (68) Viestintätietoihin pääsyn osalta tietosuojaneuvosto on tyytyväinen siihen, että telekuuntelulain ja liittotasavallan korkeimman oikeuden oikeuskäytännön mukaan tällaista toimenpidettä pidetään poikkeuksellisenä ja siihen sovelletaan tiukkoja ehtoja, joilla pyritään varmistamaan sen tarpeellisuus ja oikeasuhteisuus.⁵⁶ Lisäksi Brasilian lainsäädännössä säädetään ennalta ehkäisevänä toimenpiteenä mahdollisia väärinkäytöksiä vastaan, että viestinnän kuuntelu ilman tuomioistuimen lupaa tai sellaista tarkoitusta varten, jota ei sallita laissa, on rikos, josta voidaan määrätä enintään neljän vuoden vankeusrangaistus.⁵⁷
- (69) Viestintätietoihin pääsyä koskevien suojatoimien tiukka täytäntöönpano on erityisen tärkeää, kun otetaan huomioon, että Brasiliassa on yleinen tietojen säilyttämisvelvoite, jonka mukaan internetyhteyden ja verkkosovellusten palveluntarjoajien on säilytettävä yhteyslokeja vuoden ajan.⁵⁸ Vaikka tietosuojaneuvosto panee tyytyväisenä merkille, että säilytettyihin tietoihin pääsy on mahdollista ainoastaan tuomioistuimen luvalla⁵⁹, se muistuttaa tiukasta lähestymistavasta ja rajoituksista, jotka koskevat viestinnän metatietojen yleistä ja erotuksetta

⁵³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/680, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäättöksen 2008/977/YOS kumoamisesta (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 89).

⁵⁴ Ks. liittotasavallan korkeimman oikeuden asiassa ADI 6649 antama ratkaisu, syyskuu 2022.

⁵⁵ Ks. oikeuden ja yleisen turvallisuuden ministeriölle osoitettu ANPD:n tekninen muistio nro 29/2024/FIS/CGF/ANPD, 5.4.1.29 kohta, saatavilla seuraavalla sivulla: [SEI/ANPD – 0132350 – Nota Técnica](#).

⁵⁶ Ks. päätösluonnoksen johdanto-osan 169 ja 170 kappale.

⁵⁷ Ks. edellinen alaviite.

⁵⁸ Ks. päätösluonnoksen johdanto-osan 173 kappale.

⁵⁹ Ks. edellinen alaviite.

tapahtuvaa säilyttämistä EU:ssa⁶⁰, ja suhtautuu myönteisesti komission toimittamiin lisätietoihin, jotka liittyvät siihen, että maassa ei säilytetä laajamittaisia tietoja. Sen vuoksi tietosuojaneuvosto kannustaa komissiota kiinnittämään erityistä huomiota Brasilian oikeudelliseen järjestelmään ja käytäntöihin, jotka koskevat pääsyä viestintätietoihin, kun se seuraa ja tarkastelee uudelleen päätösluonnosta.

- (70) Tietosuojaneuvosto panee tyytyväisenä merkille, että vastaavia suojatoimia, eli muun muassa vaatimusta ennakkohyväksynnästä, sallimista vain vakavien rikosten tapauksessa ja rikosoikeudellisia seuraamuksia väärinkäytösten tapauksessa, sovelletaan myös lainvalvontaviranomaisten pääsyyn vero- ja pankkitietoihin.
- (71) Päätösluonnoksen mukaan on olemassa poikkeus yleisestä vaatimuksesta, jonka mukaan lainvalvontaviranomaiset tarvitsevat etukäteen tuomioistuimen luvan pääsyn saamiseksi tiettyihin henkilötietoryhmiin.⁶¹ Rikollisjärjestöistä ja rikostutkinnasta annetun lain 15 ja 16 §:n nojalla poliisipäällikkö ja syyttäjänvirasto voivat ilman tuomioistuimen lupaa saada pääsyn tutkinnan kohteena olevan henkilön rekisteritietoihin, jotka koskevat hänen vaalituomioistuimen, puhelinyhtiöiden, rahoituslaitosten, internetpalveluntarjoajien ja luottokorttien hallinnoijien ylläpitämiä henkilökohtaisia pätevyyksiään, jäsenyyksiään ja osoitettaan.⁶² Samaan tapaan liikenneyritykset sallivat viiden vuoden ajan tuomareiden, syyttäjänviraston tai poliisipäällikön suoran ja pysyvän pääsyn varaus- ja matkatietokantoihin.⁶³
- (72) Tietosuojaneuvosto toteaa, että rikollisjärjestöistä ja rikostutkinnasta annetun lain soveltamisala rajoittuu sellaisten järjestäytyneiden rikollisryhmien ja terroristijärjestöjen tutkintaan, jotka aiheuttavat merkittävän riskin kansalaisille ja yhteiskunnalle ja voivat siten oikeuttaa vakavamman puuttumisen yksityisyyttä ja tietosuojaa koskeviin perusoikeuksiin, ja seuraamusten määräämiseen niille.⁶⁴ Samalla tietosuojaneuvosto katsoo, että näitä poikkeuksia koskevat päätösluonnoksen johdanto-osan 164 kappaleessa esitetyt tiedot ovat hyvin yleisluonteisia eivätkä täydellisiä. Päätösluonnoksen tiedoista ei etenäkään käy selvästi ilmi, edellyttääkö pääsy henkilötietoihin tällaisessa tapauksessa tarpeellisuutta ja oikeasuhteisuutta koskevaa jälkikäteistä tuomioistuINVALVONTAA.
- (73) Tämän vuoksi tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota selventämään ja selittämään päätösluonnoksessa vielä niiden tapausten soveltamisalaa ja luonnetta, joissa lainvalvontaviranomaisten pääsy tietoihin ei edellytä tuomioistuimen lupaa, sekä Brasilian lainsäädännön mukaisesti sovellettavia suojatoimia. Tietosuojaneuvosto katsoo myös, että komission olisi päätösluonnoksen seurannan yhteydessä kiinnitettävä erityistä huomiota näiden poikkeusten soveltamiseen Brasilian lainsäädännön nojalla.

3.1.3 Tietojen myöhempi käyttö ja niiden edelleen siirtäminen

- (74) Tietosuojaneuvosto muistuttaa, että EU:sta/ETA:sta Brasiliaan siirrettyjen henkilötietojen suojan tasoa ei saa heikentää sillä, että tietoja käytetään myöhemmin tai siirretään edelleen

⁶⁰ Lisätietoja tietojen säilyttämisestä on tietosuojaneuvoston lausunnossa 5/2024 tehokkaan lainvalvonnan edellyttämää tietojen saatavuutta käsittelevän korkean tason työryhmän suosituksista, saatavilla osoitteessa https://www.edpb.europa.eu/system/files/2024-11/edpb_statement_20241104_ontherecommendationsofthehlg_en.pdf.

⁶¹ Ks. päätösluonnoksen johdanto-osan 164 kappale.

⁶² Ks. rikollisjärjestöistä ja rikostutkinnasta annetun lain 15 §.

⁶³ Ks. rikollisjärjestöistä ja rikostutkinnasta annetun lain 16 §.

⁶⁴ Ks. unionin tuomioistuimen tuomio 6.10.2020, yhdistetyt asiat La Quadrature du Net ym., C-511/18 ja C-512/18, ECLI:EU:C:2020:791, 95–98 kohta, tuomio 2.10.2018, Ministerio Fiscal, C-207/16, ECLI:EU:C:2018:788, 54, 57 ja 60 kohta, sekä unionin tuomioistuimen tuomio 2.3.2021, Prokuratuur (sähköiseen viestintään liittyviin tietoihin pääsyn edellytykset), C-746/18, ECLI:EU:C:2021:152, 35 kohta.

Brasiliassa tai kolmannessa maassa oleville vastaanottajille, eli tietojen edelleen siirtäminen olisi sallittava ainoastaan, jos varmistetaan tietosuojan jatkuva taso, joka olennaisilta osiltaan vastaa EU:n lainsäädännössä säädettyä tasoa.

- (75) Tältä osin tietosuojaneuvosto panee tyytyväisenä merkille, että Brasilian liittotasavallan korkein oikeus on todennut, että henkilötietojen jakaminen julkisten elinten välillä (myös silloin, kun tietoja jaetaan lainvalvonta- ja tiedusteluvirastojen kesken) edellyttää sitä, että 1) käsittelyn laillinen, erityinen ja nimenomainen tarkoitus määritellään täsmällisesti, 2) käsittely on yhteensopivaa ilmoitettujen tarkoitusten kanssa ja 3) tietojen jakaminen rajoitetaan vähimmäismäärään, joka on tarpeen tietoon ilmoitettujen tarkoitusten saavuttamiseksi. Lisäksi yleisessä tietosuojalaissa vahvistettuja vaatimuksia, suojatoimia ja menettelyjä on noudatettava kaikilta osin, sikäli kun niitä sovelletaan julkiseen sektoriin.⁶⁵
- (76) Huolimatta tästä Brasilian korkeimman oikeuden tärkeästä ratkaisusta ja ottaen huomioon edellä mainitun monimutkaisuuden sekä yleisen tietosuojalain lainvalvontaviranomaisiin soveltamisen tarkan soveltamisalan ja yksityiskohtaiset säännöt, tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota seuraamaan tiiviisti tähän liittyvää kehitystä ja käytäntöä.
- (77) Henkilötietojen edelleen kolmansien maiden lainvalvontaviranomaisille siirtämisen osalta päätösluonnoksessa viitataan yleisen tietosuojalain 33 §:n III momenttiin, jossa säädetään, että kansainvälisiä tietojen siirtoja voidaan toteuttaa, kun ne ovat tarpeen kansainvälisen oikeudellisen yhteistyön toteuttamiseksi tiedustelu-, tutkinta- ja syyttäjäviranomaisten välillä kansainvälisten oikeudellisten välineiden mukaisesti.⁶⁶ Tietosuojaneuvosto pitää tätä selitystä liian yleisluontoisena ja kehottaa komissiota täsmentämään päätösluonnoksessa tietojen edelleen siirtämistä koskevia edellytyksiä ja suojatoimia.

3.1.4 Valvonta ja muutoksenhaku

- (78) Tietosuojaneuvosto muistuttaa, että puuttuminen yksityisyyttä ja tietosuojaa koskevaan oikeuteen edellyttää tehokasta, riippumatonta ja puolueetonta valvontajärjestelmää, josta vastaa joko tuomari tai muu riippumaton elin (esimerkiksi hallintoviranomainen tai parlamentaarinen elin).⁶⁷
- (79) Se toteaa myös, että komission kuvaamassa Brasilian kehityksessä lainvalvontaviranomaisten toimintaa valvovat eri elimet: i) oikeuslaitos, ii) ANPD ja iii) syyttäjänvirasto.
- (80) Kuten edellä tarpeellisuutta ja oikeasuhteisuutta koskevassa jaksossa⁶⁸ on selitetty, tuomioistuINVALVONTAA sovelletaan henkilötietojen keräämiseen ja niihin pääsyyn, erityisesti ennakkotarkastelun ja -lupien muodossa.
- (81) ANPD:n tehtävän osalta, kuten on jo selostettu tämän lausunnon 3.1.1 kohdassa, tietosuojan riittävyttä koskevassa päätösluonnoksessa muistutetaan, että yleisen tietosuojalain 4 §:n III momentin mukaan kyseistä lakia ei sovelleta henkilötietojen käsittelyyn, jota suoritetaan *yksinomaan* i) yleisen turvallisuuden, ii) kansallisen puolustuksen, iii) valtion turvallisuuden ja iv) rikosten tutkinnan ja syytteen esittämisen tarkoituksiin. Lisäksi 4 §:n I momentissa säädetään, että tällaiseen käsittelyyn sovelletaan erityistä lainsäädäntöä, jonka on sisällettävä muun muassa yleisessä tietosuojalaissa esitetyt yleiset tietosuojaperiaatteet ja rekisteröityjen

⁶⁵ Ks. päätösluonnoksen johdanto-osan 187 kappale.

⁶⁶ Ks. edellinen alaviite.

⁶⁷ Suositukset 2/2020 tiedustelua koskevista eurooppalaisista olennaisista takeista, hyväksytty 10. marraskuuta 2020, ks. s. 12, https://www.edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_recommendations_202002_europeanessentialguaranteessurveillance_fi.pdf.

⁶⁸ Ks. edellä oleva 3.1.2 jakso.

oikeudet. Saman pykälän 3 momentissa tunnustetaan, että ANPD:llä on III momentissa säädettyihin poikkeuksiin liittyvä neuvoa-antava tehtävä, kun käsittelyä suoritetaan yksinomaan näitä tarkoituksia varten, erityisesti ANPD:n valtuudet antaa teknisiä lausuntoja ja suosituksia sekä pyytää tietosuojaa koskevia vaikutusarviointeja asianomaisilta rekisterinpitäjiltä.

- (82) Komissio viittaa päätösluonnoksessaan⁶⁹ liittotasavallan korkeimman oikeuden 15. syyskuuta 2022 tekemään tärkeään päätökseen, jossa todetaan yleisten tietosuojaperiaatteiden ja rekisteröityjen oikeuksien sovellettavuus valtion suorittamaan henkilötietojen käsittelyyn julkisten palvelujen tarjoamiseksi. Tässä päätöksessä keskitytään ”henkilötietojen jakamiseen” julkishallinnon elinten ja yksiköiden välillä ja tiedustelutoiminnassa sekä ”valtion virastojen ja yksiköiden pääsyyn” kansalaisten perusrekisteriin. ANPD:n täytäntöönpanotehtävän osalta tietosuojaneuvosto ymmärtää komission toimittamien lisätietojen perusteella, että ANPD on jo hoitanut tällaista tehtävää poliisin ja oikeuden ja yleisen turvallisuuden ministeriön osalta. Tämä tehtiin oikeuskäytännön perusteella, jossa päätös laajensi yleisten periaatteiden ja rekisteröityjen oikeuksien osittaisen sovellettavuuden lainvalvontatarkoituksessa suoritettavaan käsittelyyn ja teki ANPD:stä vastuullisen myös tämän alan lainsäädännön valvonnasta ja täytäntöönpanosta.
- (83) Edellä esitetyn perusteella tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota tarkentamaan ANPD:n täytäntöönpanotehtävää ja erityisesti asiaankuuluvia oikeusperusteita sekä sen tutkintavaltuuksia ja korjaavia valtuuksia suhteessa lainvalvontaviranomaisiin ja seuraamaan tiiviisti tähän liittyvää kehitystä.
- (84) Tietosuojaneuvosto toteaa, että syyttäjänvirastolla on laajemmat valtuudet kuin tietosuojaa ja yksityisyyttä koskevien sääntöjen valvonta ja perusoikeuksien loukkausten seuraamusten määrääminen. Kuten tämän lausunnon 3.1 jaksossa on jo selitetty, esimerkiksi rikollisjärjestöistä ja rikostutkinnasta annetun lain mukaan syyttäjänvirasto on yksi viranomaisista, joilla on pääsy tutkinnan kohteena olevan henkilön rekisteröintitietoihin ilman tuomioistuimen lupaa. Sen vuoksi tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota tarkentamaan ja selittämään päätösluonnoksessa syyttäjänviraston tehtävää ja valtuuksia Brasilian lainvalvontaviranomaisten suorittaman henkilötietojen käsittelyn valvonnassa.
- (85) Muutoksenhaun osalta tietosuojaneuvosto panee tyytyväisenä merkille, että tämän lausunnon ensimmäisessä osassa kuvattuja oikeudellisia mekanismeja ja erityisesti yksilöiden saatavilla olevia oikeussuojakeinoja tietosuojaa ja yksityisyyttä koskevien oikeuksiensa käyttämiseksi sovelletaan myös lainvalvontaelinten toimintaan.

3.2 Brazilian viranomaisten pääsy tietoihin ja niiden käyttö kansalliseen turvallisuuteen liittyviin tarkoituksiin

3.2.1 Yleisen tietosuojanlain 4 §:n III momentin poikkeuksen soveltamisala ja sen sovellettavuus valtion turvallisuuteen kohdistuviin rikoksiin

⁶⁹ Ks. päätösluonnoksen johdanto-osan 187 kappale.

- (86) Kuten komissio on todennut, yleisen tietosuojalain 4 §:n III momentissa vapautetaan yleisen turvallisuuden, kansallisen puolustuksen sekä rikosten tutkinta- ja syytetoimien ohella ”valtion turvallisuus” yleisen tietosuojalain soveltamisesta henkilötietoja käsiteltäessä.
- (87) Tietosuojaneuvosto toteaa, että Brasilian lainsäädännössä kansallisesta turvallisuudesta (Seguranca Nacional), sellaisena kuin se on säädetty 1. syyskuuta 2021 annetussa laissa nro 14.197⁷⁰, jolla muutetaan rikoslakia ja kumotaan vuoden 1983 laki kansallisesta turvallisuudesta, ilmaistaan Brasilian kansallisen turvallisuuden käsite perustuen tyhjentävään luetteloon rikoksista⁷¹, jotka koskevat erilaisia uhkia Brasilian valtion instituution eheydelle (muun muassa kansallinen suvereniteetti ja vakoilu [350-K §] sekä demokratian instituutioita vastaan tehdyt rikokset [359-L §]). Lain nro 14.197 normit on vahvistettu erottamattomaksi osaksi Brasilian rikoslakia.
- (88) Tietosuojaneuvosto odottaisi kuitenkin, että Brasilian viranomaisten suorittamaa tietojenkäsittelyä laissa nro 14.197 säädettyjen rikosten syytteesenpanoa varten säännellään järjestelmällä, jota sovelletaan Brasilian viranomaisten pääsyyn tietoihin ja niiden käyttöön lainvalvontatarkoituksissa, kuten päätösluonnoksen 3.2 luvussa kuvataan, ja että tietosuojaa koskevat näkökohdat ovat samat kuin tämän lausunnon 3.1 luvussa. Sen vuoksi tietosuojaneuvosto pyytää komissiota selventämään päätösluonnoksessa, säännelläänkö laissa nro 14.197 lueteltujen rikosten syytteesenpanoon liittyvää tietojenkäsittelyä lainvalvontatoimiin sovellettavalla tietosuojajärjestelmällä vai muulla järjestelmällä. Jos kyse on jälkimmäisestä tapauksesta, tietosuojaneuvosto pyytää komissiota selittämään tarkemmin tietosuojasääntöjä, joita sovelletaan näitä rikoksia koskeviin syytetoimiin kansallisen turvallisuuden vuoksi.

3.2.2 Kansallisen turvallisuuden oikeudellinen kehys

- (89) Kodifioitu oikeudellinen kehys, johon päätösluonnoksessa päätelmät perustuvat sen kansalliseen turvallisuuteen liittyviin tarkoituksiin tapahtuvaa viranomaisten tietoihin pääsyä koskevassa luvussa, koostuu vuodelta 2021 peräisin olevasta laista nro 14.197, Brasilian tiedustelujärjestelmän perustamisesta 7. joulukuuta 1999 annetusta laista nro 9.883 ja siihen liittyvästä vuonna 2002 annetusta asetuksesta nro 4.376. Kahdessa viimeksi mainitussa säädöksessä säädettiin Brasilian tiedustelujärjestelmän (Sistema Brasileiro de Inteligência), jäljempänä ’SISBIN’, perustamisesta ja sen toiminnasta. Niiden jälkeen annettiin vuonna 2016 sitova presidentin asetus nro 8.793⁷², jossa määritellään kansallinen tiedustelupolitiikka (Política Nacional de Inteligência), ja yleinen tietosuojalaki vuonna 2018.
- (90) Vuonna 2016 annetussa presidentin asetuksessa nro 8.793 kuvataan kansallisen tiedustelupolitiikan kohde, tavoitteet ja rajat. Tämän asetuksen mukaisilla toimilla pyritään tuottamaan ja levittämään toimivaltaisille viranomaisille tietoa valtion alueella tai sen ulkopuolella esiintyvistä tosiseikoista ja tilanteista, joilla on välitön tai mahdollinen vaikutus päätöksentekoprosessiin, hallituksen toimintaan sekä yhteiskunnan ja valtion tiedustelutietojen turvallisuuteen. Näissä olosuhteissa tiedustelutiedoilla tarkoitetaan kaikkia tietoja, joita tarvitaan ja käsitellään toimeenpanovallan käyttäjän päätöksentekoprosessin tukemiseksi tällä alalla.

⁷⁰ Laki nro 14.197, annettu 1. syyskuuta 2021, saatavilla osoitteessa https://www.planalto.gov.br/ccivil_03/_ato2019-2022/2021/lei/14197.htm (2.10.2026).

⁷¹ Ks. päätösluonnoksen johdanto-osan 200 kappale.

⁷² Ks. päätösluonnoksen johdanto-osan 199 kappale.

- (91) Komission esittämän SISBIN-järjestelmän oikeusperustan mukaan SISBIN-järjestelmä ja sen yksiköt on perustettu kansallisen tiedustelupolitiikan täytäntöönpanon keskeiseksi mekanismiksi, ja näin niiden tehtävänä on toteuttaa kansalliseen turvallisuuteen, yleiseen turvallisuuteen ja demokratian instituutioiden suojeluun liittyviä toimia. Tätä varten SISBIN-järjestelmä mahdollistaa tietojen vaihdon ja toimien yhdenmetyt suunnittelun.⁷³ Tämän seurauksena Brasilian kansallisen turvallisuuden käsite ei SISBIN-järjestelmän toimien perusteella vaikuta rajoittuvan ainoastaan laissa nro 14.197 kodifioituihin rikoksiin, vaan sitä voidaan pitää osana laajempaa kansallisen tiedustelun käsitettä.
- (92) SISBIN-järjestelmä perustettiin alun perin 18 liittovaltion yksiköstä, muun muassa 13 ministeriöstä, ja sittemmin se laajennettiin koskemaan 48:aa niin kutsuttua virastoa SISBIN-järjestelmän organisaatiosta ja toiminnasta 6. syyskuuta 2023 annetulla asetuksella nro 11.693.⁷⁴ Tietosuojaneuvosto toteaa, että SISBIN-järjestelmän puitteissa tehtävään yhteistyöhön osallistuu perinteisten turvallisuusinstituutioiden lisäksi muitakin tahoja, kuten tiedeministeriö (4 §:n IV momentti), maatalousministeriö (4 §:n XV momentti), energiaministeriö (4 §:n XVIII momentti) ja liittovaltion oikeusministeri (4 §:n XIX momentti).
- (93) Vuonna 2002 annetussa asetuksessa nro 4.376 on edellytetty, että Brasilian tiedustelujärjestelmän neuvoo-antava neuvosto ehdottaa yleisiä normeja ja menettelyjä ”tietämyksen ja viestinnän” vaihtamiseksi SISBIN-järjestelmässä⁷⁵, kun taas vuonna 2023 annetussa asetuksessa nro 11.693 viitataan SISBIN-järjestelmän keskuselimen velvollisuuteen tuottaa teknisiä välineitä⁷⁶ tietojen ja tietämyksen jakamista varten ja kuvataan SISBIN-järjestelmän yksiköiden saamien tietojen jakamista ja käyttöä. Komission päätösluonnoksessa ei kuitenkaan anneta lisätietoja keskuselimen antamista säännöistä tai oikeusnormeista esimerkiksi silloin, kun SISBIN-järjestelmät yksiköt jakavat keskenään henkilötietoja.
- (94) Lisäksi vaikuttaa siltä, että tietojen arkaluonteisuutta koskeissa käsitteissä on eroja, sillä SISBIN-järjestelmää toimintaa sääntelevän asiaankuuluvan lainsäädännön mukaan arkaluonteisuus liittyy tietojen luottamuksellisuuden⁷⁷ ja käyttötarkoitussidonnaisuuteen tasoon verrattuna yleisen tietosuoja-asetuksen yleisiin periaatteisiin.⁷⁸
- (95) Kuten edellä on jo selitetty, yleisen tietosuojalain 4 §:n III momentin a–c kohdassa, jotka kodifioitiin vasta SISBIN-järjestelmän perustamisen ja kansallisen tiedustelupolitiikan vahvistamisen jälkeen, vapautetaan yleisen tietosuojalain soveltamisesta tietojenkäsittelytoimet, joita suoritetaan yksinomaan yleistä turvallisuutta, kansallista puolustusta ja valtion turvallisuutta varten, vakiintuneita yleisiä tietosuojaperiaatteita lukuun ottamatta.
- (96) Kuten komissio on päätösluonnoksessa korostanut, Brasilian perustuslain yleinen kehys ja Brasilian osallistuminen Amerikan ihmisoikeustuomioistuimeen liittyvät oikeudelliseen kehykseen, joka koskee viranomaisten pääsyä tietoihin kansalliseen tiedusteluun liittyviä tarkoituksia varten. Tietosuojaneuvosto toteaa lisäksi, että Brasilian liittotasavallan

⁷³ Presidentin asetuksen nro 8.793 5 §:ssä mainitaan SISBIN-järjestelmä ja siihen sisällytetyt elimet, SISBIN-järjestelmän sisäinen tietojenvaihto ja SISBIN-järjestelmän jäsenten välisen yhteistyön yhdenmetyt suunnittelu kansallisen tiedustelupolitiikan täytäntöönpanovälineinä.

⁷⁴ Ks. päätösluonnoksen johdanto-osan 202 kappale.

⁷⁵ Ks. asetuksen nro 4.376 7 §:n II momentti.

⁷⁶ Ks. 10 §:n XI momentti, saatavilla osoitteessa https://www.planalto.gov.br/ccivil_03/_ato2023-2026/2023/decreto/d11693.htm (26.9.2025).

⁷⁷ Ks. vuoden 2016 asetus nro 8.793, asetus nro 11.693 ja päätösluonnoksen johdanto-osan 204 kappale.

⁷⁸ Ks. yleisen tietosuojalain 6 §:n I momentti, joka liittyy laillisiin ja erityisiin tarkoituksiin, kun taas yleisessä tietosuoja-asetuksessa edellytetään lainmukaisia ja tiettyjä tarkoituksia.

korkeimman oikeuden ratkaisulla on myös ollut tärkeä asema oikeudellisen toimintaympäristön määrittelyssä.⁷⁹ Korkeimman oikeuden tähän mennessä antamat ratkaisut ovat olleet ytimekäs ja merkityksellinen tuki henkilötietojen suojan kehittämiseksi edelleen Brasilian perustuslain mukaisesti. Samalla on huomattava, että korkeimman oikeuden ratkaisuissa ei määritetä tai vahvisteta yleisiä abstrakteja tietosuojasääntöjä henkilötietojen käsittelyä varten, vaan niissä tulkitaan perustuslain ja yleisen tietosuojalain säännöksiä ja periaatteita.

- (97) Tietosuojaneuvosto on tietoinen siitä, että osavaltioille annetaan laaja harkintavalta kansallista turvallisuutta koskevien kysymysten määrittelyssä, mikä mahdollistaa kansallista turvallisuutta koskevat poikkeukset henkilötietojen käsittelyssä. Tässä yhteydessä se muistuttaa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen määritelmästä, jonka mukaan kansalliseen turvallisuuteen kohdistuvat uhat on voitava erottaa luonteensa, vakavuutensa ja erityisten olosuhteidensa perusteella yleiseen turvallisuuteen kohdistuvista yleisistä riskeistä tai vakavista rikoksista.⁸⁰
- (98) Tietosuojaneuvoston käsityksen mukaan SISBIN-järjestelmän yksiköiden käsittelemiin tietoihin sovelletaan yleisen tietosuojalain 4 §:n III momentin mukaista poikkeusta ainoastaan silloin, kun käsittelyä suoritetaan *yksinomaan* yleiseen turvallisuuteen, kansalliseen puolustukseen ja valtion turvallisuuteen liittyviä tarkoituksia varten. Tämä vaikuttaa koskevan erityisesti SISBIN-järjestelmän keskuselimen eli Brasilian tiedusteluviraston (ABIN) toimintaa. Näin ollen yleistä tietosuojalakia sovelletaan täysimittaisesti, ellei SISBIN-järjestelmä yksikkö toimi Brasilian tiedusteluviraston puolesta jossakin näistä tarkoituksista.
- (99) Tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota vahvistamaan tämän käsityksen ja kuvailemaan ja tarkentamaan päätösluonnoksessa Brasilian lainsäädännön mukaisen kansallisen turvallisuuden käsitteen pääpiirteitä, erityisesti siltä osin kuin on kyse tietojen keräämisestä ja jakamisesta yksiköiden välillä ja niiden toteuttamana SISBIN-järjestelmän toiminnan puolesta sekä kansallisen tiedustelupolitiikan täytäntöönpanon osalta. Tähän liittyen tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota selventämään myös, miten kansallisen turvallisuuden vuoksi yleisestä tietosuojalasta myönnetty poikkeukset vertautuvat yleisen tietosuoja-asetuksen mukaiseen kansallista turvallisuutta koskevaan poikkeukseen.

3.2.3 Henkilötietojen edelleen siirtäminen ja kansainväliset sopimukset

- (100) Yleisen tietosuojalain 33 §:ssä määritetään kansainvälisen tietojen siirron edellytykset. Lain 33 §:n I ja II momentissa asetetaan vaatimuksia, jotka ovat samankaltaisia kuin riittävyttä koskeva päätös tai yleisen tietosuoja-asetuksen mukaiset lisäsuojatoimia koskevat vaatimukset. Näistä vaatimuksista luovutaan yleisen tietosuojalain 33 §:n III, VI ja VII momentissa, joissa käsitellään tapauksia, jotka koskevat ”tiedusteluelinten välistä oikeudellista yhteistyötä”, siirtoja, jotka liittyvät ”kansainvälisissä yhteistyösopimuksissa tehtyyn sitoumukseen”, ja siirtoja, jotka ovat ”tarpeen julkisen politiikan täytäntöönpanemiseksi tai julkisen palvelun oikeudellisen osoittamisen suorittamiseksi”, eli kansallista turvallisuutta ja kansallista tiedustelua. Päätös vaikuttaa olevan yhdenmukainen yleisen tietosuojalain 4 §:n III momentin tulkinnan kanssa. Siinä rajataan yleisen tietosuojalain soveltaminen yksinomaan sen periaatteisiin yleisen turvallisuuden, kansallisen puolustuksen ja valtion turvallisuuden osalta. Näin ollen voitaisiin katsoa, että tietojen edelleen siirtämisessä kansalliseen tiedusteluun liittyviin tarkoituksiin olisi noudatettava yleisen tietosuojalain yleisiä

⁷⁹ Ks. päätösluonnoksen johdanto-osan 203 kappale.

⁸⁰ Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 25.5.2021, Big Brother Watch ym. v. Yhdistynyt kuningaskunta, 350 kohta.

tietosuojaperiaatteita, ja siihen olisi sovellettava myös kansallisen tiedustelupolitiikan ja SISBIN-järjestelmän perustamista koskevissa säädöksissä vahvistettuja kansainvälistä yhteistyötä koskevia säännöksiä.

- (101) Tietosuojaneuvosto toteaa kuitenkin, että Brasilia saattaa joutua siirtämään ja siirtääkin henkilötietoja ulkomaisille tiedustelupalveluille yhteistyön tekemiseksi tai kansallisen tiedustelupolitiikan täytäntöönpanemiseksi uhkien ehkäisemistä ja tunnistamista koskevan tavoitteen mukaisesti edellä mainitun yhdenmetyt turvallisuuden käsitteen perusteella.
- (102) Kuten edellä on todettu, komissio korostaa Brasilian perustuslain yleisen kehyksen ja habeas data -takeen sovellettavuutta henkilötietojen suojelemiseksi SISBIN-järjestelmässä. Niitä sovelletaan myös tietojen edelleen siirtämiseen kansalliseen turvallisuuteen liittyvissä tarkoituksissa. Tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota selventämään oikeusperustetta sekä tietosuojatakeita ja -edellytyksiä, joita Brasilian tiedusteluviraston ja SISBIN-järjestelmän muiden jäsenten on harkittava ennen henkilötietojen luovuttamista ulkomaisille kumppaneille kansalliseen tiedusteluun liittyviä tarkoituksia varten.
- (103) Tietosuojaneuvosto toteaa myös, että komissio ei sisällyttänyt tietosuojan tason riittävyttä koskevaan arviointiinsa huomioita Brasilian ja kolmansien maiden tai kansainvälisten järjestöjen välillä tehtyjen kansainvälisten sopimusten olemassaolosta. Koska yleinen tietosuojalaki ei sisällä yleisiä tietosuojaperiaatteita laajempia sitovia säännöksiä, tällaisissa sopimuksissa voi olla erityisiä määräyksiä Brasilian tiedusteluviraston tai muiden SISBIN-järjestelmän jäsenten hallussa olevien henkilötietojen kansainvälisestä siirrosta kolmansiin maihin. Tietosuojaneuvosto katsoo, että kahden- tai monenvälisten sopimusten tekeminen kolmansien maiden kanssa kansallista tiedustelua varten todennäköisesti vaikuttaa sovellettavaan tietosuojaa koskevaan oikeudelliseen kehykseen.
- (104) Sen vuoksi tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota selventämään, onko tällaisia kansalliseen tiedusteluun liittyviä tarkoituksia varten tehtyjä kansainvälisiä sopimuksia olemassa, ja arvioimaan niiden mahdollista vaikutusta ETA:sta Brasiliaan siirrettävien henkilötietojen suojan tasoon suhteessa kansalliseen tiedusteluun liittyviin tarkoituksiin tapahtuvaa tietojen käsittelyä koskevaan ensisijaisesti arvioituun oikeudelliseen kehykseen.

3.2.4 Valvonta ja muutoksenhaku

- (105) Tietosuojan riittävyttä koskevassa päätösluonnoksessa esitetään erilaisia elimiä valvomaan Brasilian kansallisten turvallisuusviranomaisten toimintaa, erityisesti i) toimeenpanovallan käyttäjät, ii) lainsäädäntövallan käyttäjät, iii) ANPD ja iv) oikeuslaitos. Tietosuojaneuvosto muistuttaa ANPD:n osalta tämän lausunnon 3.1.4 jaksossa esitetyistä huomioista ja päätelmistä, jotka pätevät myös tässä asiassa.
- (106) Päätösluonnoksen mukaan ulkosuhteita ja maanpuolustusta käsittelevä hallituksen kamari vastaa kansallisen tiedustelupalvelun valvonnasta ja toimielinten turvallisuusvirasto liittotasavallan tiedustelutoiminnan koordinoinnista. Tietosuojaneuvosto toteaa, että tämä valvonta koskee vain tiedustelujärjestelmän tavoitteiden saavuttamisen ja niiden täytäntöönpanon varmistamista, mutta ei sisällä tutkinta- tai seuraamusvaltuuksia eikä kata henkilötietojen varsinaista käsittelyä.
- (107) Itse asiassa yhteisen tiedustelutoiminnan valvontakomitean, jäljempänä 'CCAI', (lainsäädäntövallan käyttäjä) tehtävänä on valvoa tiedustelutoimintaa, mukaan lukien sen laillisuus ja tehokkuus. Tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti siihen, että CCAI:n rakennetta ja valtuuksia on vahvistettu, mikä on parantanut sen toiminnan läpinäkyvyyttä ja

mahdollistanut sen, että elin voi toteuttaa asianmukaista valvontaa, kuten jälkiarviointia, tarkastuksia ja käynnissä olevien toimien valvontaa. Tietosuojaneuvosto panee myös tyytyväisenä merkille, että CCAI voi käsitellä rekisteröityjen valituksia osana toimivaltaansa tutkia perusoikeuksien ja takeiden loukkauksia koskevia valituksia.

- (108) Oikeuslaitoksen toimivalta käsitellä kansalaisten viranomaisia vastaan nostamia kanteita on myönteinen näkökohta erityisesti siksi, että se mahdollistaa kansallisen turvallisuuden nimissä toteutettujen toimien oikeudellisen valvonnan ja varmistaa muun muassa perustuslaillisten oikeuksien (mukaan lukien oikeus tietosuojaan) ja yleisen tietosuojalain noudattamisen. Tietosuojaneuvosto panee tyytyväisenä merkille, että muutoksenhakumahdollisuus on järjestetty liittotasavallan korkeimman oikeuden ja lopulta Amerikan ihmisoikeustuomioistuimen kautta.
- (109) Tietosuojaneuvoston käsityksen mukaan kansallisen tiedustelutoiminnan yhteydessä rekisteröidyille annetaan i) yleisessä tietosuojalaissa vahvistetut oikeudet (liittotasavallan korkeimman oikeuden 15. syyskuuta 2022 antaman päätöksen seurauksena), ii) oikeus saada pääsy henkilötietoihin ja oikaista niitä perustuslaillisen habeas data -muutoksenhakukeinon kautta sekä iii) oikeus korvaukseen aineellisesta ja aineettomasta vahingosta.
- (110) Tietosuojaneuvosto on tyytyväinen tällaisten oikeuksien olemassaoloon ja siihen, että niitä voidaan käyttää oikeudellisten ja hallinnollisten mekanismien ja erityisesti CCAI:n kautta, sekä siihen, että nämä muutoksenhakukeinot ovat kaikkien yksilöiden käytettävissä kansalaisuudesta riippumatta.

4. PÄÄTÖSLUONNOKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO JA SEURANTA

- (111) Päätösluonnoksen seurannan ja uudelleentarkastelun osalta tietosuojaneuvosto toteaa, että Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti ”on niin, että koska kolmannen maan takaama tietosuojan taso voi muuttua, komission asiana on [yleisen tietosuojasetuksen 45 artiklaan perustuvan tietosuojan riittävyyttä koskevan] päätöksen tekemisen jälkeen tarkastaa säännöllisin väliajoin, onko kyseessä olevan kolmannen maan takaamasta tietosuojan riittävästä tasosta tehty toteamus edelleen perusteltu tosiasiallisesti ja oikeudellisesti. Tällainen tarkastus on joka tapauksessa tehtävä silloin, kun asiasta herää epäilyksiä.”⁸¹
- (112) Tietosuojaneuvosto toteaa, että tietosuojan riittävyyttä koskevaa päätelmää tarkastellaan uudelleen vähintään joka neljäs vuosi yleisen tietosuojasetuksen 45 artiklan 3 kohdan mukaisesti.⁸²
- (113) Tietosuojaneuvosto suhtautuu myönteisesti siihen, että päätösluonnoksen johdanto-osan 230 kappaleessa mainitaan tietosuojaneuvoston osallistuminen komission ja Brasilian viranomaisten järjestämään kokoukseen, jossa tarkastellaan tietosuojan riittävyyttä koskevan päätöksen toimivuutta. Tietosuojaneuvoston ja sen edustajien tulevien määräaikaistarkastelujen käytännön valmisteluun ja toteuttamiseen osallistumisen suhteen tietosuojaneuvosto toistaa, että kaikki asiaankuuluvat asiakirjat, mukaan lukien kirjeenvaihto,

⁸¹ Euroopan unionin tuomioistuimen asiassa Schrems I antaman tuomion 76 kohta. Ks. myös päätösluonnoksen 3 artiklan 4 kohta.

⁸² Ks. päätösluonnoksen johdanto-osan 229 kappale ja 3 artiklan 4 kohta.

olisi toimitettava kirjallisesti tietosuojaneuvostolle hyvissä ajoin ennen tarkastelujen aloittamista.

Euroopan tietosuojaneuvoston puolesta

Puheenjohtaja

(Anu Talus)